

374.1144

๑ ๓ ๒ ๓ ค

๘ ๖ ๓

ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ
วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

ปริญญาณิพนธ์

ของ

วรราลี สุวัฒน์เมรินทร์

15 ส.ค. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๙๖๖๖

ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ
วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

บทคัดย่อ
ของ
วราลี สุวัฒน์เมรินทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง สามด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม และเพื่อรวบรวม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2540 ในเขตภาคกลาง จำนวน 402 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และวิธีการของ นิวแมน กูลส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ ด้านนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง การเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่าง มาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจแห่งการ พกกลุ่มและกำหนดวันพกกลุ่มชัดเจน การจัดสอนเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบให้เบลาในบาง รอกาส และการจัดกิจกรรมพกกลุ่มที่หลากหลายเพื่อกำกับปัญหานักศึกษาที่เรียนอ่อน ด้านครูผู้สอน ในเรื่อง ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพกกลุ่มเพื่อช่วยเหลือการแนะแนว และด้านสื่อ ในเรื่อง การจัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว และการประสานงานขอรับบริจาคหนังสือ จากเครือข่ายต่าง ๆ
3. ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียน สายสามัญโดยรวมและรายด้านทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ครูประจำกลุ่มมีข้อเสนอแนะในด้านนักศึกษาว่า ควรตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของนักศึกษาให้ต่ำกว่า 80% ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านการแต่งกายของนักศึกษา และควรกำหนดวันสอบปลายภาคไม่ให้ตรงกับวันสำคัญหรือวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ ในด้านครูผู้สอนว่า ควรจัดครูผู้สอนให้ตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูประจำกลุ่ม และควรจัดอบรมครูเรื่องเทคนิคการสอนผู้ใหญ่และจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และในด้านสื่อว่า ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านสื่อดาวเทียม สื่อวิทยุ สื่อวิดีโอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดอบรมครูเรื่องการใช้อุปกรณ์และการผลิตสื่อ และจัดบริการสื่อประเภทราคาแพงและหาซื้อยากให้ครูได้ยืมมาใช้

OPINNIONS OF GROUP TUTORS TOWARDS INDICATORS OF GENERAL
NONFORMAL EDUCATION QUALITY OF THE DISTANCE
LEARNING PROGRAM FOR THE UPPER SECONDARY
LEVEL IN THE CENTRAL REGION

AN ABSTRACT

BY

VARALEE SUWATMEKIN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

October 1997

The purposes of this research were to investigate opinions of the group-tutors towards the indicators of general nonformal education quality of the distance learning program for the upper secondary level in the Central Region, in three aspects, namely student, teacher, and material; to compare the opinions of the group-tutors as classified by gender, age, educational qualification, and group-tutors experience; and to collect additional suggestions related.

The sample consisted of 402 group-tutors of general nonformal education of the distance learning program for the upper secondary level in the Central Region in Academic Year 1997 (B.E. 2540). The sample were chosen through the multi-stage random sampling technique. The instrument used for collecting data was the rating-scale questionnaire. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Newman Keuls' Method.

The main research findings were summarized as follows:-

1. The group-tutors had opinions towards the indicators of general nonformal education quality of the distance learning program as a whole and in individual aspects at a high level.

2. The group-tutors had opinions towards the indicators of general nonformal education quality in the student aspect at a moderate level on inviting resource persons who were Buddhist monks or outstanding persons to give lectures on morality and ethics to students, most students being unable to attend the group meetings as scheduled and asking for re-scheduling, providing free remedial

teaching for weak students in some occasions, and providing diversified group meetings to solve learning problems of weak students; in the teacher aspect on the supervisors from the Central Office going out to visit the group meetings for guidance assistance; and in the material aspect on requesting book donation from the former students, and coordination for book donation from various networks.

3. The group-tutors with different genders had opinions towards the indicators of general nonformal education as a whole and in all three individual aspects with no statistically significant difference.

4. The group-tutors with different ages had opinions towards the indicators of general nonformal education as a whole and in all three individual aspects with statistically significant difference at the .05 level.

5. The group-tutors with different educational qualifications had opinions towards the indicators of general nonformal education as a whole and in all three individual aspects with no statistically significant difference.

6. The group-tutors with different group-tutor experiences had opinions towards the indicators of general nonformal education as a whole and in all three individual aspects with no statistically significant difference.

7. The group-tutors had additional suggestions in the student aspect that the criterion on group meeting be less than 80%, there be the criterion on dressing of the students, and the exam schedule not

being on the official or important holidays; in the teacher aspect that the group-tutors be assigned on the aptitude basis, indicators on morality and ethics of the group-tutors be added, and inservice training on adult psychology and learning be provided for the group-tutors; and in the material aspect that the indicators on satellite, radio, and video be added, the district nonformal education services centers conducting inservice training for the group-tutors on implementing and producing materials, and providing expensive and rare material for the group-tutors to borrow for use.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(นายพิภพ กาญจนะ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(นายพิภพ กาญจนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ดร.สุนทร รัตตบรรเทา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๖... เดือน...ตุลาคม...พ.ศ.2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และท่านผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ นายพิภพ กาญจนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและเอาใจใส่จากท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณในความกรุณาที่ได้รับจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น ดร.ปริญญช จริยวิทยานนท์ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ และอาจารย์ชาติรี อายุวัฒน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งอาจารย์มณีนรัตน์ อัจฉริยพันธุ์กุล อาจารย์เครือวัลย์ สามเณร และอาจารย์ไทรทศ อินทร์สวาท ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อปริญญา-คุณแม่จนิษฐา และขอขอบคุณคุณสุวัฒน์ สุวัฒน์เมจิรินทร์ ที่ได้สนับสนุนด้านทุนทรัพย์และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบใจเด็กชายวีรภัทร-เด็กหญิงณัฐธิดา สุวัฒน์เมจิรินทร์ ที่ช่วยเป็นกำลังใจจนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุด คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่พ่อ-แม่ ครู-อาจารย์ ที่เป็นผู้นำชีวิตและวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

วราลี สุวัฒน์เมจิรินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ	10
หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
พุทธศักราช 2530	17
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล	20
บทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่	24
หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	30
การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	50
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	53

บทที่	หน้า
ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
การแปลความหมายค่าคะแนน	57
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย	61
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	68
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ..	88
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุป	92
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	92
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	93

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	93
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	94
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล	95
การวิเคราะห์ข้อมูล	95
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	96
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะทั่วไป	110
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	111
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย	137

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามกลุ่มศูนย์	52
2	จำนวนและร้อยละของครูประจำกลุ่ม จำนวนตามสถานภาพส่วนตัว	59
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน	61
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านนักศึกษา จำนวนเป็น รายชื่อ	62
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านครูผู้สอน จำนวนเป็น รายชื่อ	65
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านสื่อ จำนวนเป็นรายชื่อ ..	67
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้าน จำนวนตามเพศ	68
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ ด้านนักศึกษา จำนวนตามเพศ เป็นรายชื่อ	69
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ ด้านครูผู้สอน จำนวนตามเพศ เป็นรายชื่อ	72
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ ด้านสื่อ จำนวนตามเพศ เป็นรายชื่อ	75
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำนวนตามอายุ	76

12	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้าน จําแนกตามอายุ	77
13	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมทุกด้าน จําแนกตามอายุ	79
14	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญด้านนักศึกษา จําแนกตามอายุ	80
15	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญด้านครูผู้สอน จําแนกตามอายุ	81
16	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญด้านสื่อ จําแนกตามอายุ	82
17	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จําแนกตามวุฒิการศึกษา	83
18	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการ ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้าน จําแนกตามวุฒิการศึกษา	84
19	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จําแนกตามประสบการณ์การเป็น ครูประจำกลุ่ม	86
20	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการ ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้าน จําแนกตามประสบการณ์ ในการเป็นครูประจำกลุ่ม	87
21	จำนวนความถี่และร้อยละข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัด คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียน	38
2	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อหาสาเหตุผลการเรียนต่ำ	42
3	ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีความรู้ สามารถพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเอง ได้เต็มขีดความสามารถ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537(ก) : 1) คนเป็นทั้งเหตุปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลาย ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดี ด้วย ประชากรที่มีคุณภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 8. 2540 - 2544) ดังนั้นในการ พัฒนาประเทศจึงมุ่งพัฒนา "คน" ให้เป็น "มนุษย์" ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพโดย ใช้กระบวนการทางการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา

การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจาก การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของประชาชนนอกระบบโรงเรียน อันเป็น ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีจำนวนหลายล้านคน และบุคคลเหล่านี้ส่วนมากเป็นผู้ด้อยโอกาส ทางการศึกษาและสังคม นอกจากนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการชดเชย โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางด้าน การประกอบอาชีพ สภาพการทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเป็นทรัพยากรที่ สำคัญในการพัฒนาประเทศ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537(ข) : 1)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการอยู่ โดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวิธีเรียน 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง (กรมการศึกษานอก โรงเรียน. 2536 : 1)

การศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง เหมาะสำหรับผู้มีภารกิจมากหรืออยู่
 วนชนบททางไกล ซึ่งไม่สามารถเรียนแบบวันชั้นเรียนได้ มีหลักในการจัดคือ เป็นการเรียนโดย
 ใช้สื่อประสม เป็นการเรียนระบบเปิดและเน้นการพึ่งพาตนเอง (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา.
 2533 : 6) นักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรียนตามหลักสูตรการ
 ศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 นักศึกษาที่เรียนวิธี
 เรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ในแต่ละหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาบังคับ
 หมวดวิชาเลือกและกิจกรรม โดยผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อประสม ได้แก่ สื่อหลัก
 สื่อเสริม และการพบกลุ่ม (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 8) โดยมีครูประจำกลุ่ม
 เป็นผู้ดำเนินการพบกลุ่มผู้เรียน เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แนะแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษา
 เกิดการเรียนรู้และเป็นผู้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถคิดเป็น ทำเป็น และ
 แก้ปัญหาเป็น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 26)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ได้รับความนิยมจากผู้เรียน
 มากกว่าวิธีอื่น จากการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปี 2537 พบว่า
 การจัดการศึกษาสายสามัญวิธีเรียนทางไกล มีผู้ลงทะเบียนเรียนทั่วประเทศ ทั้งระดับประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 1,514,951 คน ในขณะที่วิธีเรียนด้วยตนเอง
 มีผู้ลงทะเบียนเรียน 249,325 คน และวิธีเรียนแบบชั้นเรียน มีผู้ลงทะเบียนเรียนเพียง 142,669
 คนเท่านั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. : 6)

จากการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า การจัดการศึกษา
 นอกโรงเรียนในช่วงที่ผ่านมา มักจะมุ่งเน้นด้านปริมาณเป็นสำคัญ กล่าวคือ ได้ประชาสัมพันธ์
 แนะนำให้ประชาชนผู้พลัดโอกาสทางการศึกษา ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม แต่ด้านคุณภาพยัง
 ไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากมีสภาพปัญหาและข้อจำกัดในปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลายปัจจัย
 ดังนี้

1. นักศึกษา นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์และวุฒิภาวะสูง
 แต่พลัดโอกาสทางการศึกษา มีภารกิจทางครอบครัว ไม่สามารถเรียนต่อได้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อมาเป็นนักศึกษาการศึกษานอกระบบเรียน ทำให้ไม่มีเวลามาเรียนโดยสม่ำเสมอหรือไม่เข้าสอบ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปค่อนข้างต่ำ และบางคนยังขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2. ครู กรมการศึกษานอกระบบเรียนมีครูในสังกัดจำนวนจำกัด แต่กิจกรรมต่าง ๆ มีหลากหลายกระจายอยู่ตามพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยครูจากหน่วยงานและเครือข่ายอื่น ๆ การกำกับดูแลไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร การมาปฏิบัติหน้าที่ของครูบางส่วนไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มาปฏิบัติงานไม่เต็มเวลา ทำให้แผนการสอนไม่ต่อเนื่อง ทำให้มีผลต่อการเตรียมตัวสอนและการใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ขาดการให้การแนะแนวนักศึกษา และการวัดผลระหว่างเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลระหว่างเรียน

3. สื่อแบบเรียน สื่อแบบเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ กับจำนวนของนักศึกษาและไม่มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล (กรมการศึกษานอกระบบเรียน. 2538 : 4 - 5)

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกาศให้ปีงบประมาณ 2537 เป็นปีแห่ง "คุณภาพการศึกษา" ดังนั้นกรมการศึกษานอกระบบเรียนจึงมีนโยบายให้พัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยในระยะเริ่มแรกปีการศึกษา 2538 ได้กำหนดพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียน ในปีงบประมาณ 3 ตัว คือ นักศึกษา ครู สื่อ กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด 9 ตัว ได้แก่ การเข้าเรียนของนักศึกษา การเข้าสอบของนักศึกษา ผลการสอบของนักศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา การปฏิบัติหน้าที่พบกลุ่มของครู การจัดทำแผนการพบกลุ่มของครู การจัดบริการแนะแนวของครู การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู และความเพียงพอของสื่อ (กรมการศึกษานอกระบบเรียน. 2538 : 9 - 10) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 9 ตัวนี้ กำหนดขึ้นบนความเชื่อที่ว่า ถ้าสามารถกำกับดูแลควบคุมได้ จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียนมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่คุณภาพต่อไป

การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนในทางปฏิบัติศึกษานิเทศก์ส่วนกลางได้ร่วมมือกับศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอ

กำหนดเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด โดยการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของจังหวัด การกำหนดนโยบายทิศทางการพัฒนาการศึกษา สังคม การเมือง วัฒนธรรม การจัดหลักสูตร คุณลักษณะของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ตลอดจนแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา หลังจากนั้นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอซึ่งเป็นองค์กรในระดับพื้นที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษาต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพทุกปัจจัยพร้อม รวมทั้งนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเพื่อทราบปัญหาโดยการประเมินค่าตัวชี้วัดว่าสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานได้เพียงใด หากพบว่ากิจกรรมใดที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน จะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุและหาแนวทางแก้ไข ส่วนกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติตามได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน จะต้องควบคุมดูแลคุณภาพและหาแนวทางพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ฉายา บุญเฉลิม. 2537 : 96)

ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด และเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรสำคัญในการผลิตนักศึกษาให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยการพิจารณาว่าตัวชี้วัดของแต่ละปัจจัยเบื้องต้นที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดขึ้นมานั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขประการใด ซึ่งในการพัฒนานั้นจะต้องมีการค้นหาจุดอ่อนหรือจุดบกพร่อง จึงจะทำให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ใน 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ เพื่อทราบข้อเท็จจริงและข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งช่วยเป็นแนวทางในการเสนอแนะหรือพิจารณาปรับปรุงการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำนวนตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 ด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ในเขตภาคกลาง และภูมิภาคอื่นให้เหมาะสมและมีคุณภาพ
2. ใช้เป็นแนวทางในการจัดอบรม/สัมมนา เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลในเขตภาคกลาง
3. เป็นประโยชน์สำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่มในปีการศึกษา 2540 จำนวน 3,580 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำกลุ่มจากจำนวนประชากรข้างต้น โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 414 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ จำนวนเป็น

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 - 35 ปี
- 3) 35 ปีขึ้นไป

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม

- 1) ต่ำกว่า 3 ปี
- 2) 3 - 5 ปี
- 3) 5 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ

สายสามัญ

2.2.1 ด้านนักศึกษา

2.2.2 ด้านครูผู้สอน

2.2.3 ด้านสื่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ

1.1 ด้านนักศึกษา หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ

1.1.1 การพบกลุ่มของนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนในแต่ละ ครั้ง โดยคิดจากร้อยละของนักศึกษาที่เข้าพบกลุ่มแต่ละครั้งต่อจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน

1.1.2 การเข้าสอบของนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่เข้าสอบ โดยคิดเป็นร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละกลุ่มในภาคนั้น ๆ

1.1.3 ผลการสอบของนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่สอบได้คะแนนเฉลี่ยทุกหมวดวิชาเท่ากับหรือมากกว่ามาตรฐานที่กำหนดเทียบกับจำนวนนักศึกษาในกลุ่ม

1.1.4 คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่มี คุณธรรม จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบหน้าที่ การเสียสละ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และความสามัคคีของแต่ละกลุ่ม โดยคิดจากการประเมินผลของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 ด้านครูผู้สอน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ

1.2.1 การมาปฏิบัติหน้าที่พบกลุ่มของครู ได้แก่ ร้อยละของเวลาที่ครู เข้าพบกลุ่มโดยเทียบกับเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.2.2 การจัดทําแผนการพบกลุ่มของครู ได้แก่ ร้อยละของจำนวนครู ที่รับผิดชอบในการพบกลุ่มได้จัดทําแผนการพบกลุ่มไว้ตลอดหลักสูตร

1.2.3 การจัดบริการแนะแนวของครู ได้แก่ ร้อยละของจำนวนครูที่ จัดบริการแนะแนวทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วนหนึ่งภาคเรียน

1.2.4 การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู ได้แก่ ร้อยละ ของจำนวนครูที่ได้จัดทำหลักฐานการวัดผลระหว่างภาคเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

1.3 ด้านสื่อ หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ

ความเพียงพอของสื่อ ได้แก่ ร้อยละของนักศึกษาที่มีแบบเรียน ชุดวิชา และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนในแต่ละหมวดวิชา เทียบกับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละหมวดวิชา

2. ครูประจำกลุ่ม หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประจำกลุ่ม มีสถานภาพเป็นลูกจ้างชั่วคราว สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในที่นี้หมายถึง ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2540 ในเขตภาคกลาง

3. ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งบอกสภาพของปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถบอกระดับความสำเร็จได้

4. คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หมายถึง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้ได้ตามมาตรฐานตัวชี้วัด 9 ตัว ได้แก่ การเข้าเรียน/พบกลุ่มของนักศึกษา การเข้าสอบของนักศึกษา ผลการสอบของนักศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา การมาปฏิบัติหน้าที่สอน/พบกลุ่มของครู การจัดทำแผนการสอน/พบกลุ่มของครู การจัดบริการแนะแนวของครู การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู และความเพียงพอของสื่อ

5. วิธีเรียนทางไกล หมายถึง วิธีเรียนที่นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้โดยการอ่านหนังสือ ตำรา ทุนแบบฝึกหัด ฟังรายการวิทยุ ชมรายการโทรทัศน์ ตามตารางออกอากาศที่ได้จัดทำไว้ และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กรมกำหนด เมื่อเรียนและทำกิจกรรมจนครบเงื่อนไขก็จบการศึกษาในระดับนั้น ๆ ในที่นี้หมายถึงวิธีเรียนทางไกลตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

6. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การจัดการศึกษาต่อเนื่องจากหลักสูตรในโรงเรียนและนอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พุทธศักราช 2530 การจัดการเรียนการสอนมี 3 วิธี คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน

วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้คล่องกันทั้ง 3 วิธี เมื่อนักศึกษาสอบได้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดก็ให้จบหลักสูตรได้

7. เขตภาคกลาง หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นสถานที่ตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง มีจำนวนทั้งสิ้น 17 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ชัยนาท นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การจัดการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ
2. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2530

3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล
4. บทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่
5. หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
6. การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ

การจัดการศึกษานอกระบบเรียนเป็นการศึกษาที่มุ่งจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้พัฒนาชีวิตและสังคม หลักการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพหรือขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ผักตบชวา บล็อกฟองเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขตามแก่ศักยภาพ

อนึ่ง การจัดการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญให้กลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียนนั้นได้คำนึงถึงข้อจำกัดที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ทั้งด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการและเวลาว่างจากภารกิจงานอาชีพ จึงได้จัดทำมีวิธีเรียนแบบขั้นเรียน ทางไกลด้วยตนเองและตามอัธยาศัย ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความเหมาะสมของตน

1. หลักสูตรการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ

การจัดการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ ใช้หลักสูตร 3 ระดับดังนี้คือ หลักสูตรการศึกษานอกระบบเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 หลักสูตรการศึกษานอกระบบเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ในแต่ละหลักสูตรกำหนดวิธีเรียนไว้ 3 วิธี โดยการเรียนรู้ทั้ง 3 วิธีเรียนนี้ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือจะเลือกเรียนทั้ง 3 วิธีเรียนในเวลาเดียวกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการลงทะเบียนเรียนและความพร้อมของผู้เรียนในด้านเวลา ค่าใช้จ่าย และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน วิธีเรียนทั้ง 3 วิธี มีดังนี้

1.1 วิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ขร.) คือ วิธีเรียนที่นักศึกษาจะต้องไปเข้าชั้นเรียน เช่นเดียวกับนักเรียนภาคปกติในระบบโรงเรียน เพียงแต่ช่วงเวลาเรียนจะเป็นในตอนเย็นหรือในตอนค่ำหลังจากที่ผู้เรียนว่างจากภารกิจประจำตัวต่าง ๆ แล้ว เมื่อศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมการเรียน ตลอดจนให้มีการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบผสมผสานไปกับการเรียนการสอนตามปกติจนครบเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนดไว้ ก็ให้จบการศึกษาแต่ละระดับ เมื่อจบแล้วก็จะได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ วิธีเรียนแบบชั้นเรียนมีกระบวนการเรียน พอสรุปได้ดังนี้

1.1.1 การลงทะเบียน

1.1.2 พิจารณารายงานชั้นเรียนตามหมวดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

1.1.3 เข้าร่วมกิจกรรม

1.1.4 พบกลุ่มตามเกณฑ์ที่กรมกำหนดโดยพบกลุ่มผสมผสานไปกับการเรียน

การสอนตามปกติ

1.1.5 วัดผลและเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน

1.1.6 เข้าสอบปลายภาค

1.1.7 จบหลักสูตร

1.2 วิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.) เป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมากจนไม่มีเวลาที่จะเข้ามานั่งเรียนในชั้นเรียนได้เป็นประจำ เช่น อยู่ในชนบทที่ห่างไกลจากสถานที่ตั้งของสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เมื่อผู้เรียนไปขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่าง ๆ แล้ว ก็จัดหาหนังสือหรือตำราต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ โดยฝึกหัดทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ฟังรายการวิทยุจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เครือข่ายที่ 2 เพื่อการศึกษา (สวศ.2) ออกอากาศทุกวันระหว่างเวลา 05.30-21.10 น. ในระบบเอ.เอ็ม ขนาดคลื่นความถี่ที่กรุงเทพมหานคร 1,467 กิโลเฮิรตซ์

นอกจากนี้นักศึกษาจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือนักศึกษาที่มีอายุ 16 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (ม.ต้น) และอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (ม.ปลาย) สามารถนำประสบการณ์มาเทียบโอนกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามแต่ละระดับ เมื่อเรียนจบตามหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ วิธีเรียนแบบทางไกล มีกระบวนการเรียนพอสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ลงทะเบียน

1.2.2 ศึกษาทบทวนด้วยตนเอง

1.2.3 ศึกษาจากสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อเสริมความรู้จากบทเรียน

1.2.4 พบกลุ่มการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียน

1.2.5 ทำกิจกรรมและทดสอบย่อยเพื่อเก็บคะแนนสะสมระหว่างภาคเรียน

1.2.6 เข้าสอบปลายภาคเรียน

1.2.7 พบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่กรมกำหนด หรือเทียบโอน

กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิธีการที่กรมกำหนด

1.2.8 จบหลักสูตร

1.3 วิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) เป็นวิธีการเรียนที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับวิธีการเรียนแบบทางไกล คือ นักศึกษาไม่ต้องไปเข้าชั้นเรียน จะใช้เวลาศึกษาค้นคว้าอ่านตำราต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนน้อยกว่าการเรียนวิธีเรียนแบบทางไกล ไม่ต้องกังวลกับการติดตามฟังรายการต่าง ๆ ซึ่งเป็นบทเรียนทางวิทยุ (ถ้าหากมีเวลาว่างจะเปิดฟัง

เสริมความรู้ก็เป็นผลดีแก่นักศึกษาเอง) และต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องใช้เวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาพบกลุ่มทั้งหมด และต้องผ่านเกณฑ์การประเมินด้วย

นักศึกษาที่สอบได้ครบหมวดวิชาและผ่านกิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้รับประกาศนียบัตรที่มีศักดิ์และสิทธิ์ที่จะนำไปศึกษาต่อหรือสมัครเข้าทำงานได้ เช่นเดียวกับผู้ที่จบจากในระบบโรงเรียนทุกประการ วิธีเรียนด้วยตนเองมีกระบวนการเรียน พอสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ลงทะเบียน

1.3.2 ศึกษาตำราหรือแบบเรียนด้วยตนเองหรือศึกษาจากสื่อต่าง ๆ

1.3.3 เข้าสอบปลายภาค

1.3.4 เข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่กรมกำหนดหรือเทียบโอนกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิธีการที่กรมกำหนด

1.3.5 จบหลักสูตร

1.4 ระยะเวลาเรียน

ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตรของทุกวิธีเรียนในระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาจะต้องใช้เวลาเรียนในแต่ละระดับไม่น้อยกว่า 4 ภาคเรียนหรือ 2 ปี เพื่อให้ให้นักศึกษามีความพร้อมด้านวุฒิภาวะเพียงพอที่จะไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่สามารถจบก่อน 2 ปี มีดังนี้

1.4.1 ผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ณ วันขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา สามารถขอรับการเทียบโอนกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามเกณฑ์และวิธีการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และให้มีผลจบหลักสูตรก่อน 4 ภาคเรียนหรือ 2 ปี เพราะถือว่าผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะและมีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคมแล้ว

1.4.2 กรณีที่มีการเทียบโอนหมวดวิชาสามัญ ให้ผู้เรียนที่เรียนอยู่ชั้นหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งได้ลาออกกลางคัน (Drop Out) สามารถนำหมวดวิชาต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วในระดับเดียวกันมาเทียบโอนผลการเรียนระหว่าง

หลักสูตรในระดับเดียวกันได้ รดยให้เป็นไปตามรายละเอียดของการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.5 การลงทะเบียน

การลงทะเบียนเรียนทุกวิธีเรียน กำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนได้ภาคเรียนละไม่เกิน 3 หมวดวิชา (ทั้งนี้ให้นับรวมหมวดวิชาอาชีพที่ขอเทียบโอนและหมวดวิชาที่นักศึกษาไปเลือกเรียนวิธีเรียนอื่น ๆ) ยกเว้นหมวดวิชาสามัญที่เคยได้รับผลการเรียนเป็น "0" และหมวดวิชาสามัญที่ขอเทียบโอนในลักษณะหมวดวิชา เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการ และให้ผู้เรียนมีเวลาศึกษาหาความรู้ได้มากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งต้องมีการทำงานประกอบอาชีพและมีเวลาว่างน้อย

1.5.1 การลงทะเบียนเรียนของทุกวิธีเรียน

เมื่อนักศึกษาขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว สามารถเลือกลงทะเบียนเรียนได้ตามอัธยาศัย โดยได้รับความเห็นชอบจากสถานศึกษา และในแต่ละภาคเรียนนักศึกษาลงทะเบียนเรียนภาคเรียนละไม่เกิน 3 หมวดวิชา ยกเว้นหมวดวิชาที่เคยได้รับผลการเรียนเป็น "0" และหมวดวิชาสามัญที่ขอเทียบโอนผลการเรียนในลักษณะหมวดวิชา โดยไม่นับรวมถึงหมวดวิชาอาชีพที่ขอเทียบโอน และหมวดวิชาที่นักศึกษาไปเลือกเรียนวิธีเรียนอื่น ๆ

การลงทะเบียนเรียนซ้ำหมวดวิชาที่สอบได้ไว้แล้ว จะกระทำมิได้หากพบภายหลังว่ามี การสอบซ้ำจะไม่พิจารณาผลการสอบทั้งเก่าและใหม่ ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

1.5.2 การลงทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน มี 2 ประเภทดังนี้

1) การลงทะเบียนเทียบโอนผลการเรียนหมวดวิชาสามัญ หมายถึง การนำผลการเรียนที่เรียนจากหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรในระบบหลักสูตรอื่น ๆ ในระดับการศึกษาเดียวกัน และต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน (Drop Out) สามารถนำผลการเรียนมาขอเทียบโอนได้ รดยให้เป็นไปตามระเบียบคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) การลงทะเบียนเทียบโอนผลการเรียนหมวดวิชาอาชีพ

หมายถึง การนำผลการเรียนหรืออนุปริญญาวิชาชีพจากแหล่งวิทยาการมาแสดง หรือเทียบโอนอาชีพจากสถานประกอบการ หรือจากประสบการณ์ทางอาชีพ หรือจากการประกอบอาชีพ หรือจากการทำโครงการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง มาลงทะเบียนขอเทียบโอนในหมวดวิชาเลือกได้ 3 หมวดวิชา โดยให้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์และวิธีการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

1.5.3 การลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพนักศึกษา หมายถึง การลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพความเป็นนักศึกษาในระดับนั้น ๆ และหากไม่ลงทะเบียนรักษาสถานภาพเป็นนักศึกษาเป็นเวลา 6 ภาคเรียน ถือว่าพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา นักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนใดต้องลงทะเบียนรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในการลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพ ต้องลงให้ครบทุกภาคเรียนที่ไม่ได้ลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพและจะต้องลงทะเบียนตามระยะเวลาและวิธีการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

1.6 กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นเงื่อนไขในการจบหลักสูตรในแต่ละระดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต แม้ว่านักศึกษาจะเรียนจบไปแล้วก็ตาม สามารถนำแนวคิด ความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีในการทำงานที่ได้จากการทำกิจกรรมการพบกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเหมาะสม สามารถดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงต้องจัดเป็นกิจกรรมบังคับตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทุกระดับและทุกวิธีเรียนให้เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยแบ่งเนื้อหากิจกรรมเป็น 2 ตอน คือ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งมีความเข้มของกิจกรรมการพบกลุ่มจากน้อยไปหามากตามระดับการศึกษา

1.6.1 ข้อกำหนดในภาคปฏิบัติของกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ำหรับผู้ปฏิบัติงาน

นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีเวลาพบกลุ่มภาคทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติตามโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเวลาที่กำหนด จึงจะมีสิทธิ์ลงมือปฏิบัติตามโครงการ แต่ถ้ามีเวลาพบกลุ่มในภาคทฤษฎีไม่ถึงร้อยละ 70 แต่ถึงร้อยละ 50 หัวหน้าสถานศึกษาอาจใช้ดุลยพินิจำหรับปฏิบัติตามโครงการได้ แต่ถ้าไม่อนุญาตนักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอทำกิจกรรมการพบกลุ่มในภาคเรียนอื่นต่อไป

1.6.2 การเทียบโอนกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในแต่ละระดับและทุกวิธีเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้ดียิ่งขึ้น และเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ส่วนหนึ่งจะเป็นประชาชนทั่วไปที่มีอายุ 16 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มหรือคณะ มีการปะทะสังสรรค์กับสังคมอยู่เสมอ บางคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนหรือสังคมในโอกาสต่าง ๆ ประสบการณ์เหล่านี้สมควรได้รับการยอมรับให้เข้ามาเทียบโอนเป็นกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ โดยให้นักศึกษานำหลักฐานที่แสดงถึงการมีประสบการณ์ดังกล่าวมาขอเทียบโอน และมีผลให้จบหลักสูตรในแต่ละระดับก่อน 4 ภาคเรียน หรือ 2 ปี ได้

1.6.3 การเทียบโอนผลการเรียน

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติให้ดียิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 จึงอำนวยความสะดวก

นักศึกษาที่เรียนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีความจำเป็นออกจากสถานศึกษา กลางคืนและยังไม่จบหลักสูตรให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ทั้งหมวดวิชาสามัญและหมวดวิชา อาชีพ(เลือก) เพื่อนำมาชั่งกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ได้ (กรมการศึกษานอกระบบ. 2536 : 3 - 10)

หลักการนำใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

1. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนของ การจัดการศึกษานอกระบบ และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกัน กับทั้งสามารถ โอนผลการเรียนระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับการศึกษานอกระบบเรียนได้อีกด้วย

2. เวลาเรียน

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้นักเรียนออกเป็น 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร หลักสูตรนี้กำหนดให้เรียนวิชาบังคับ 5 หมวดวิชา วิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา นักศึกษาลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกินภาคเรียนละ 3 หมวดวิชา

ในกรณีการเรียนแบบชั้นเรียนในสัปดาห์หนึ่งให้โรงเรียนเปิดสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 6 วัน วันละไม่น้อยกว่า 5 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที สัปดาห์ละ 30 คาบ ในคาบเวลาดังกล่าว จะต้องเป็นเวลาเรียนอย่างน้อย 29 คาบ เวลาที่เหลือสัปดาห์ละ 1 คาบ ให้จัดกิจกรรม การจัด คาบเวลาเรียนของแต่ละหมวดวิชาต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้คิดตามอัตราส่วนของหน่วยการเรียนรู้ ของหมวดวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียนนั้น ๆ สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลา เรียนต่อสัปดาห์ของหมวดวิชาที่เปิดสอนในภาคฤดูร้อนจะต้องเป็น 5 เท่าของเวลาที่กำหนดสำหรับ ภาคปกติ

3. หน่วยการเรียนรู้

การกำหนดหน่วยการเรียนรู้หมวดวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรให้ถือเกณฑ์การเทียบดังนี้

1. หมวดวิชาบังคับ ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย 1 หมวดวิชาสังคมศึกษา 1 หมวดวิชาพละนันทน์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ 1 และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ 2 มีค่าหมวดวิชาละ 6 หน่วยการเรียนรู้ ส่วนหมวดวิชาพื้นฐานอาชีพแต่ละหมวด มีค่าหมวดละ 12 หน่วยการเรียนรู้

2. หมวดวิชาเลือก ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย 2 หมวดวิชาสังคมศึกษา 2 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ 3 หมวดวิชาคณิตศาสตร์ และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ มีค่าหมวดวิชาละ 13 หน่วยการเรียนรู้

4. ข้อกำหนดหมวดวิชาอาชีพ

หมวดวิชาอาชีพที่เรียนตามหลักสูตรนี้ให้เลือกจากหลักสูตรวิชาอาชีพที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ หรือสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินจากประสบการณ์ด้านอาชีพ

1. เรียนตามหลักสูตรวิชาอาชีพที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติโดยอาจจะเลือกเรียนวิชาเดียว สาขาเดียว หรือหลายวิชาสาขาเดียวกัน หรือหลายรายวิชาต่างสาขากัน ที่มีเวลาเรียนตามหลักสูตรรวมกันไม่น้อยกว่า 250 ชั่วโมงนับให้ 1 หมวดวิชา โดยสถานศึกษาจัดสอนเองหรือโอนผลการเรียนมาจาก

2. โอนผลการเรียนจากสถานฝึกงานอาชีพตามวิธีการและเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

3. เทียบจากประสบการณ์ด้านอาชีพ โดยการประเมินจากประสบการณ์ที่มีอยู่ ประเมินจากอาชีพที่ประกอบอยู่ และประเมินจากโครงการประกอบอาชีพใหม่หรือโครงการพัฒนาอาชีพเดิม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามวิธีการและเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

5. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

6. ระเบียบการประเมินผล

การประเมินผลการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน แต่การสอบปลายภาคให้ใช้ข้อสอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. การเรียนวิธีทางไกล มีการประเมินผลก่อนเรียนระหว่างเรียนและปลายภาคเรียน
3. มีการประเมินเป็นหมวดวิชา โดยผู้เรียนต้องสอบผ่านหมวดวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ใช้ตัวเลขแสดงค่าระดับผลการเรียนดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 100 ให้ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 ให้ระดับ 3 หมายถึง ดี

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 ให้ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง

ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59 ให้ระดับ 1 หมายถึง ผ่าน

ได้คะแนนร้อยละ 0 - 49 ให้ระดับ 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

การสอบผ่านแต่ละหมวดวิชาต้องได้คะแนนระหว่างภาคและปลายภาครวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

การเรียนโดยวิธีเรียนทางไกล คะแนนระหว่างภาค : ปลายภาค ทุกหมวดวิชาเป็น 40 : 60

4. ผู้ไม่เข้าสอบปลายภาคไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ระดับผลการเรียนเป็น "0"

5. ผู้มีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาค ต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องมีเวลาพบกลุ่ม ร้อยละ 75 ของเวลาพบกลุ่ม หากไม่ถึงร้อยละ 75 ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะพิจารณาอนุญาตให้เข้าสอบ

6. การจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องสอบได้หมวดวิชาบังคับ 5 หมวด หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 3 หมวด และผ่านกิจกรรมการพบกลุ่ม หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน และการจบหลักสูตร

7. การจัดทำเอกสารการประเมินผล

ครูประจำกลุ่ม มีหน้าที่ลงเวลาการมาพบกลุ่ม กรอคะแนนระหว่างภาคในแบบทะเบียน การประเมินผลการเรียนทางไกล

7. เกณฑ์การจบหลักสูตร

ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องสอบได้วิชา บัณฑิต 5 หมวดวิชา (36 หน่วยการเรียนรู้) วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา (39 หน่วยการเรียนรู้) รวมแล้ว 8 หมวดวิชา (75 หน่วยการเรียนรู้) และต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อย กว่าร้อยละ 75 ของเวลาที่กำหนดตลอดหลักสูตร จึงจะถือว่าจบหลักสูตร

8. กิจกรรม

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการ บำบัดปัญหาข้อขัดแย้งต่อชุมชน ทักษะบุคลิกภาพขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และเสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน . 2531)

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล

1. ปรัชญาการศึกษาทางไกลของการศึกษานอกโรงเรียน

ปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น การที่ผู้ใดจะ คิดเป็นหรือไม่นั้นไม่มีผู้ใดทราบได้ นอกจากตัวบุคคลนั่นเอง เพราะเป็นนามธรรม เป็นความรู้สึก ของแต่ละบุคคล ดังนั้นการศึกษาผู้ใหญ่มุ่งจะให้การศึกษาไปสู่ความคิดเป็นนั้น จะทำหันแต่เพียงให้ กระบวนการและทักษะในการคิดอันจะนำไปสู่การคิดเป็น โดยอาศัยพื้นฐานจากการตัดสินใจด้วยข้อมูล 3 ทางมาประกอบการคิด (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6) คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง จะต้องทราบถึงความถนัด ทักษะ ประสบการณ์ ความ ต้องการ ความสนใจ นิสัย ความเข้มแข็ง อดทน ฯลฯ ของตนว่าเป็นอย่างไร
2. ความรู้ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมจะต้องทราบถึงประชาชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา กาลเวลา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของสังคม ฯลฯ นั้น ว่าเป็นอย่างไร
3. ความรู้ด้านวิชาการที่นำมาใช้มีหลักการ ขบวนการ และวิธีดำเนินการอย่างไร จะใช้วิธีการอันเหมาะสมผส่วนอย่างไรจึงจะประสบผลดี

ในการคิดหาเอาหลักการทั้งสามมาประมวล ทำการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียเอาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ตนพอใจ แล้วจึงตัดสินใจ

การจัดการศึกษาเพื่อฝึกให้คนคิดเป็น อาจทำได้โดยการศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญห ของตนในอดีต การนำเอาปัญหาปัจจุบันที่พบ นำเอามาเรียนและลองแก้กันขึ้น การนำเอาปัญหา ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตมาลองคิดและลองแก้ หรือจะนำวิธีการทั้ง 3 มาลองใช้ผสมกัน คือ คิดทั้งอดีต ในปัจจุบันและอนาคต

2. วิธีเรียนทางไกล

การเรียนทางไกล เป็นวิธีที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมากหรืออยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งไม่สามารถเรียนแบบวันชั้นเรียนได้ โดยผู้เรียนขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และลงทะเบียนเรียนที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาตำรา แบบเรียน เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้ง รับฟังบทเรียนทางวิทยุควบคู่กันไป นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามที่กำหนด เพื่อทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6)

3. ความหมายของการศึกษาทางไกล

จากการศึกษาเอกสาร ข้อเขียนต่าง ๆ พบว่า มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล ไว้แตกต่างกันดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525 : 1) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การศึกษา ระบบเปิดที่เปิดโอกาสและขยายโอกาสให้ผู้เรียน โดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ หรือคุณวุฒิได้ศึกษา หากความรู้โดยมิต้องเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ แต่มีระบบให้ผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างที่สามารถศึกษา ได้ด้วยตนเอง

วิจิตร ศรีสอ้าน (2529 : 4) กล่าวว่า "...การศึกษาทางไกล ถือว่าเป็นการศึกษา ขยายวงกว้างโดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ลดภาวะความ จำกัดทั้งด้านกระบวนการ โครงสร้าง และสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน..."

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2530 : 30) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลมาจากคำว่า Distance Education คือ การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละที่ ไม่ว่าใกล้หรือไกล

นอกจากนั้นโฮล์มเบิร์ก (Holmberg. 1981 : 11) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ว่า หมายถึง ระบบของการจัดการศึกษาแบบหนึ่งที่มีผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมาทำงานห้องเรียน การจัดการเรียนอาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สิ่งพิมพ์ เครื่องมือจักรกล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

จากความหมายของการศึกษาทางไกลตามทัศนะของนักการศึกษากล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนเป็นประจำ ถึงแม้ผู้เรียนจะอยู่ห่างไกลกัน ก็สามารถจัดกิจกรรมได้โดยอาศัยสื่อ

4. หลักการจัดการศึกษาทางไกล

วิธีเรียนทางไกลมีหลักการดังต่อไปนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6)

1. เป็นการเรียนการสอนโดยอาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการจัดกลุ่มผู้เรียนโดยมีครูประจำศูนย์การเรียนเป็นผู้ประสานในการจัดกิจกรรมกลุ่ม วิทยากรสอนเสริม รวมทั้งสื่อประกอบต่าง ๆ เช่น เอกสารเสริมแบบฝึกหัดและสมุดกิจกรรม เทปคาสเซต วีดิโอเทป ศูนย์การเรียน ตลอดจนแหล่งวิทยากรต่าง ๆ

2. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง คือ ให้ผู้เรียนวางแผนและวิธีเรียนด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อประสม

โฮล์มเบิร์ก (Holmberg. 1981 : 38 - 39) ได้ให้หลักการจัดการศึกษาทางไกลไว้ดังนี้

1. เน้นการศึกษาเป็นรายบุคคล แต่อาจจะมีการเรียนเป็นกลุ่มในลักษณะที่เป็นการเผชิญหน้ากัน (Face - to - Face) ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนบ้างเป็นบางครั้ง

2. มีการวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้อย่างดี โดยมีการสร้างและจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและระบบการสอนไว้ล่วงหน้า

3. ใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง

5. สื่อการเรียนการสอนทางไกล

การเรียนทางไกล เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งประกอบด้วยสื่อ 3 ลักษณะ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 2) คือ

5.1 สื่อหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ฯลฯ

5.2 สื่อเสริม ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เทปคาสเซต ฯลฯ

5.3 การพบกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้นักศึกษาได้มี โอกาสพบปะ รู้จักคุ้นเคย ผิกระบวนกรคิด และตัดสินใจแก้ปัญหาและการทำกิจกรรมร่วมกันเป็น กลุ่มทั้งนี้จะมี "ครูประจำกลุ่ม" เป็นผู้ประสานงานในการจัดกระบวนกรกลุ่มและการแก้ปัญหา ใน การพบกลุ่มจะมีลักษณะการพบกลุ่มอยู่ 2 ประเภท คือ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 37) การพบกลุ่มย่อยและการพบกลุ่มใหญ่ ในการพบกลุ่มย่อยจะมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 พบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 2 พบกลุ่มรายปักษ์ ๆ ละครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 3 พบกลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ในการพบกลุ่มใหญ่ จะจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษามาฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากร เพื่อเสริมความรู้ เป็นหมวดวิชา ในการพบกลุ่มใหญ่จะต้องมีนักศึกษา ไม่น้อยกว่า 50 คน โดยจัดให้พบกลุ่มเสริม ความรู้เดือนละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อหมวดวิชา นักศึกษาจะเข้าร่วมกลุ่มหรือไม่ เข้าร่วมกลุ่มก็ได้ตามอัธยาศัย

ดังนั้นจึงเห็นว่าในการเรียนการสอนทางไกลนั้นต้องมีการทบทวนเรียนและเอกสารให้นักศึกษาโดยส่งไปทางไปรษณีย์ มีการออกอากาศบทเรียนทางวิทยุ มีการพบกลุ่มและทำกิจกรรม มีการบรรยายสรุป มีการบริการด้านวิชาการ จึงเป็นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อบุคคล เพื่อร่วมกันในการจัดการศึกษาทางไกล

บทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่

การเรียนทางไกลนั้น นอกจากจะศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการเรียนต่าง ๆ ได้แก่ การอ่านคู่มือเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านทางประสาทตา การฟังรายการวิทยุ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการฟัง แล้วนักศึกษาจะต้องไปพบครูประจำกลุ่มและเพื่อนร่วมกลุ่ม หากมีโอกาสพูดคุยกันในเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟังมา มีการพูดคุยถึงปัญหาอื่น ๆ โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์หาทางเลือกเพื่อนำไปแก้ปัญหาสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

ในการที่นักศึกษาไปพบกลุ่มแต่ละครั้ง บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ "ครูประจำกลุ่ม" ซึ่งจะเป็นผู้ประสานงานให้เกิดกลุ่มผู้เรียน เกิดการอภิปรายกลุ่ม เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน แนะนำการลงทะเบียน การเลือกเรียนวิชาเรียน และตรวจแบบฝึกหัด และจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมและได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียน โดยวิธีเรียนทางไกล ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 26)

1. คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม

1. ครูประจำกลุ่มระดับประถมศึกษา ต้องมีพื้นฐานความรู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ
2. ครูประจำกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องมีพื้นฐานความรู้จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ
3. ครูประจำกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีพื้นฐานความรู้จบปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ

และนอกจากคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ครูประจำกลุ่มต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรการอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้วย จึงจะทำหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้

2. บทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

1. ประชาสัมพันธ์เรื่องงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ
2. ทำหน้าที่ครูธุรการของกลุ่ม เช่น การจัดทำบัญชีนักศึกษา แผนการพบกลุ่ม การแนะนำ การตรวจสอบ การขึ้นทะเบียนลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา
3. ติดต่อประสานกับหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือและให้การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษา
4. พบกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือการเรียนการสอนของนักศึกษา
6. ตรวจสอบแบบฝึกหัด ทดสอบ จัดทำคะแนนระหว่างภาค
7. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานถึงศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ มอบหมาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 26)

3. บทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในการเตรียมการพบกลุ่มแต่ละครั้ง

- ครูประจำกลุ่มต้องมีแผนในการพบกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการพบกลุ่มแต่ละครั้ง โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม หลังจากพบกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนแล้วให้ชัดเจน
 2. เตรียมประเด็นอภิปรายกิจกรรมและขั้นตอนที่ให้นักศึกษาทำ เพื่อจะนำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
 3. เตรียมการในเรื่องที่จะสรุปหรือเสริมความรู้ อะไร อย่างไร แก่นักศึกษา หลังจากให้นักศึกษาทำกิจกรรมจบ
 4. เตรียมวิธีการที่จะประเมินผลว่ากิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5. เตรียมกิจกรรมต่อเนื่องที่จะให้นักศึกษาทำในครั้งต่อไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 51)

4. บทบาท หน้าที่ของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มในกระบวนการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มในกระบวนการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูประจำกลุ่มจะต้องทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก หน้าที่ในการแนะแนว เพื่อให้เกิดกิจกรรมหลักในการพบกลุ่ม คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 56 - 57)

1. กิจกรรมแนะแนว-ติดตาม กิจกรรมนันทนาการสั้น ๆ

2. กิจกรรมการแก้ปัญหาการเรียน ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมปัญหาการเรียนจากนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกกลุ่มปัญหา 3 ระดับ คือ

2.1 กลุ่มปัญหาง่าย

2.2 กลุ่มปัญหายาก

2.3 กลุ่มปัญหายากมาก

ขั้นตอนที่ 3 แก้ปัญหาโดยวิธีการจัดคู่ ผู้รู้บอก และอภิปรายกลุ่มย่อย การบอกเล่าซักถามครูหรือวิทยากร

3. กิจกรรมนันทนาการสั้น เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของผู้พบกลุ่ม

4. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม มี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เสนอประเด็นได้ 2 แนวทาง คือ ครูเสนอประเด็นจากบทเรียน หรือนักศึกษาเสนอประเด็นจากปัญหาชุมชน/สังคม

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งกลุ่มอภิปรายหาแนวทางแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอกลุ่มใหญ่ อภิปรายเพิ่มเติมสรุป

5. กิจกรรมต่อเนื่อง โดยการนัดหมายเตรียมการพบกลุ่มครั้งต่อไป การมอบหมายภาระบางอย่างให้ไปทำ และการสอบถามความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา

ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น มีเทคนิคในการพบกลุ่ม 5 ขั้นตอน คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 34)

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นรายงานปัญหาการเรียนจากผู้เรียน
3. ขั้นการแก้ปัญหาการเรียน
4. ขั้นทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
5. ขั้นสรุปและนัดหมายในการพบกลุ่มครั้งต่อไป
5. บทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

มีดังนี้

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาในภาคทฤษฎี
2. ให้ความแนะนำ แนวทางในการทำกิจกรรมภาคปฏิบัติ
3. ร่วมเป็นที่ปรึกษาโครงการและควบคุมการปฏิบัติงานตามโครงการ
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงานโครงการภาคปฏิบัติของนักศึกษา
6. คุณลักษณะของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 233 - 234) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและหน้าที่ของครูผู้สอนผู้ใหญ่ไว้ว่า

1. ต้องมีความเข้าใจที่จะตัดสินใจเลือกเทคนิค อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนในแต่ละอย่าง
2. รู้จักคิดหาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งครูอาจจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำที่ดีที่สุดในช่วงหนึ่ง
3. ทำหน้าที่เป็นแหล่งวิทยาการ เป็นผู้จัดแนะนำแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในเนื้อหาสาระของเรื่องที่เรียน
4. เป็นผู้ช่วยและผู้อำนวยความสะดวกที่ดี
5. ต้องทำหน้าที่คอยเชื่อมโยงบทเรียนจากหน่วยเรียนที่เรียนมาแล้ว ให้ต่อเนื่องกับหน่วยถัดไป

อุณา นพคุณ (2527 : 188 - 189) กล่าวถึงลักษณะของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ว่า ต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีทักษะในการสอนและมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ใหญ่ ต้องพยายามเรียนรู้นิสัย บุคลิกภาพ และลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน มีความเชื่อว่าบุคคลมีศักยภาพที่เจริญเติบโตได้ มีจินตนาการในการจัดโปรแกรม มีความสามารถที่จะสื่ออย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการพูดและการสอน มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีที่สุด มีความเข้าใจว่าผู้ใหญ่มีแรงจูงใจอะไรบ้างถึงเข้ามาร่วมโครงการ ใจกว้างไม่มองอะไรแคบ ๆ และยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีอุดมการณ์ในด้านการศึกษานอกโรงเรียน

เชียรศรี วิวิธสิริ (2527 : 165 - 166) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของครูสอนผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม
3. มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา
4. มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทันโลก ทันเหตุการณ์
5. มีทักษะความชำนาญและเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
6. มีอารมณ์ขัน
7. มีกลวิธีหลายวิธีในการสอน รวมทั้งใช้สื่อต่าง ๆ ด้วย
8. สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้
9. สามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาช่วยประโยชน์ได้
10. มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ รักงาน
11. เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
12. มองโลกในแง่ดี มีความจริงใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่น
13. เข้าใจตนเองว่าไม่ใช่ผู้สอน แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน
14. เข้าใจความต้องการและปัญหาพื้นฐานของผู้เรียน

โนลส์ (Knowles. 1970 : 163) พูดถึงลักษณะที่ดีของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนนอกจากมีความรู้ดีแล้วจะต้องมีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพ
2. ผู้สอนจะต้องมีความกระตือรือร้น ค้นคว้าศึกษาวิชาการ และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น

3. ครูต้องมีอารมณ์ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน มีความสนใจผู้อื่นด้วย
4. ครูสอนผู้ใหญ่ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ผู้สอนต้องนึกเสมอว่า ผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากนักเรียน

การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวครูผู้สอน บทบาทของครูผู้สอน หรือการถ่ายทอดความรู้นั้น จะเน้น "ครู" ในฐานะเป็น "ผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้" (Facilitator of Learning) มีนักการศึกษาผู้ใหญ่ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอนผู้ใหญ่ที่นับว่าเป็นการ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 130)

1. ให้ความไว้วางใจ และการยอมรับในตัวผู้เรียน
2. การมีความจริงใจต่อผู้เรียน
3. มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด

นอกจากนี้ควรมีแนวทางในการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 130 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1986)

1. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นกันเอง
2. ผู้สอนควรทำตัวเป็นสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่ง แต่จะคอยช่วยให้สมาชิกของกลุ่มกล้า แสดงความคิดเห็น
3. คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เช่น จัดสื่อ อุปกรณ์ ตลอดจนแหล่งวิทยากร ต่าง ๆ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีกำลังใจ มีความพยายามในการเรียน และให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
6. ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ประเมินผลการจัดกิจกรรม
7. ใจกว้าง อารมณ์ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่ง ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่ควรปฏิบัติให้ถูกต้อง เพราะผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน . 2536 : 51)

1. ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่
2. เรื่องที่เรียนนั้นสนองความต้องการของผู้เรียน และนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที
3. ได้รับการจูงใจให้อยากเรียนและมองเห็นความสำคัญในเรื่องที่เรียน
4. ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจกันและกัน ผู้สอนให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ
5. การเรียนแก้ปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวันเป็นศูนย์การเรียน ผู้เรียนเรียนรู้

วิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด
7. ประสบการณ์เดิมและสติปัญญาของผู้เรียนมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้
8. การสอนที่สอดคล้องกับลักษณะที่สำคัญเฉพาะผู้ใหญ่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สูงขึ้น

สกินเนอร์ (Skinner. 1968 : 64 - 68) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนระดับใดก็ตาม ควรมีเครื่องมือในการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ และเรียนด้วยความสบายใจ เครื่องมือเป็นสื่อการเรียนที่ก่อให้เกิดการเสริมแรงแก่ผู้เรียน และเป็นการหล่อหลอมพฤติกรรม ตัวเสริมแรงนั้น ควรเป็นกิจกรรมการเรียนแบบต่าง ๆ เพราะทำให้เกิดการเสริมแรงอย่างฉับพลัน เมื่อผู้เรียนเลือกกิจกรรมการเรียนแบบที่ตนเองต้องการจะมีผลต่อกำลังใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 137 - 138) กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้สอนทำให้เกิด Self-Directing และประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็น "แหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้ (Rich Resource for Learning) รวมทั้งกล่าวว่า การสอนผู้ใหญ่ นั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใหญ่เป็นสำคัญ เพราะผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีเมื่อเขาเกิดความต้องการ

จากหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงเสริม ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งนี้จะต้องยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก คือ ปัญหาหรือมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้ใหญ่นั้น ควรอยู่บนรากฐานของความพึงพอใจ ความสนใจ และการได้มีส่วนร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถนำประสบการณ์เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง

การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบ

1. กรอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 จุดมุ่งหมาย มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่เยาวชน โดยการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจงานการดำรงชีวิตได้สอดคล้องกับตนเอง และสังคม มีความภูมิใจในตนเอง และการมีส่วนร่วมในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน

ประหยัด อุดทน รู้จักอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพกายและจิตดี มีความเคารพยึดมั่น
ในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบประชาธิปไตย

1.2 แนวทางการดำเนินงาน

1.2.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นทั้งด้านเนื้อหาและเวลาเรียน
และส่งเสริมให้จังหวัดและสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและสื่อสารการเรียนรู้ให้สอดคล้อง
กับท้องถิ่น เพื่อผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ
และกำหนดให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติมากขึ้นโดยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการทำงาน ทั้งในรูป
รายบุคคลและเป็นกลุ่ม เป็นเงื่อนไขของการจบหลักสูตรแต่ละปี

1.2.2 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อม อาคารเรียน
และห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน
และสนับสนุนให้มีการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาร่วมกัน
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2.3 สาระและกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียนมุ่งเน้นกระบวนการ
และวิธีการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างความงอกงามทางคุณธรรม ปัญญา สุขภาพกาย และจิต
กับความเจริญทางวัตถุ โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า คิด
วิเคราะห์ ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ ความสามารถ ไปใช้ในการสร้างสรรค์
ประโยชน์ในการดำรงชีวิตเกิดความภูมิใจในตนเองและชุมชนของตนเองและปลูกฝังให้มีความซื่อสัตย์
ซื่อสัตย์ ประหยัด อุดทน มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และระบอบประชาธิปไตย

1.2.4 พัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทั้งด้าน
ความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน คุณธรรม จริยธรรมและสร้างขวัญ กำลังใจ ให้แก่ครู
อาจารย์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความภูมิใจและศรัทธาในอาชีพ
อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ . 2537 : 1)

2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว ทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้และเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาจึงจำเป็นสำหรับทุกคนและทุกวัย เพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาตนเองเต็มขีดความสามารถและเพื่อหาความรู้ ความสามารถที่มีอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและสังคมตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเป็นลักษณะการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้รอบคอบให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานวิชาการควบคู่กับวิชาชีพ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับได้มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนโดยเน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างสมบูรณ์

การจัดการศึกษาในช่วงปีที่ผ่านมาของกรมการศึกษานอกระบบ มักจะมุ่งเน้นในด้านปริมาณเป็นสำคัญ กล่าวคือ ได้ประชาสัมพันธ์แนะนำให้ประชาชนผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแต่ด้านคุณภาพยังไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กรมการศึกษานอกระบบได้รับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดว่ากำหนดเป็นนโยบายของกรมการศึกษานอกระบบ และตระหนักในความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้กำหนดนโยบายกรมดังนี้

3. นโยบายที่ 7 การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 มุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และกระบวนการวิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลเข้ามาสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชุดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบสายสามัญทุกระดับและวิธีการเรียน

3.2 มุ่งพัฒนาศาสตร์และศิลป์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประสพการณ์ที่มีคุณค่า เพื่อการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนควบคู่ไปกับมาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาผู้ใหญ่

3.3 มุ่งพัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอกระบบเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานในรูปของโครงการการประสานงาน และการบริหารงาน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบเรียน

3.4 ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเครือข่ายการดำเนินงานการศึกษานอกระบบเรียนทั้งภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชนในการจัดการศึกษานอกระบบเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย และเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

จากนโยบายดังกล่าว กรมมอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียน และออกนิเทศติดตามให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียน เป็นไปในแนวเดียวกัน (กรมการศึกษานอกระบบเรียน. 2538 : 1 - 2)

3.4.1 สภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียน

จากการศึกษาผลงานวิจัยและจากการนิเทศติดตามผล และรายงานผลการนิเทศในปีที่ผ่านมา พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียนมีสภาพปัญหา และข้อจำกัดในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียนหลายปัจจัย ดังนี้

1) นักศึกษา นักศึกษาการศึกษานอกระบบเรียนส่วนใหญ่มี

ประสบการณ์และวุฒิภาวะสูงแต่พลาดโอกาสทางการศึกษา มีภารกิจทางครอบครัว ไม่สามารถเรียนต่อได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมาเป็นนักศึกษาการศึกษานอกระบบเรียน ทำให้ไม่มีเวลามาเรียน โดยสม่ำเสมอ หรือไม่เข้าสอบ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปค่อนข้างต่ำ และบางคนยังขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2) ครู กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีครูในสังกัดจำนวนจำกัด แต่กิจกรรมต่าง ๆ มีหลากหลายกระจายอยู่ตามพื้นที่ จึงจำเป็นต้องอาศัยครูจากหน่วยงานและเครือข่ายอื่น ๆ การกำกับดูแลไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร การมาปฏิบัติงานของครูบางส่วนไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดมาปฏิบัติงานไม่เต็มเวลา การทำแผนการสอนไม่ต่อเนื่อง ทำให้มีผลต่อการเตรียมตัวสอนและการใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ขาดการให้การแนะแนวนักศึกษาในแต่ละหมวดวิชาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และการวัดผลระหว่างเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

3) สื่อแบบเรียน สื่อแบบเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนของนักศึกษาและไม่มีจำหน่ายในท้องตลาด

3.4.2 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องพิจารณาเป็นกระบวนการ เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาคือ คุณภาพของนักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และรู้จักคิดเป็น ทำเป็น ตามปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน การสร้างคุณภาพนักศึกษาที่ดีนั้นจะต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับองค์ประกอบอื่น ๆ อาทิ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ และกระบวนการเรียนการสอน โดยมีปัจจัยป้อนต่าง ๆ คือ นักศึกษา ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หลักสูตร สื่อ อุปกรณ์ วัสดุฝึก การวัดผลและการประเมินผล อาคารสถานที่

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนนี้เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพตามกระบวนการผลิตที่วงการอุตสาหกรรมนิยมใช้ กล่าวคือ ในการผลิตจะต้องพิจารณาตั้งแต่วัตถุดิบหรือปัจจัยป้อน กระบวนการผลิตและผลผลิต สำหรับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกเรียนนั้น อธิบายได้ดังนี้

1) ผลผลิต

ผลผลิตในที่นี้ หมายถึง ผลผลิตทางการศึกษานอกโรงเรียนคือ นักศึกษาที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และรู้จักคิดเป็น ทำเป็น สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2) กระบวนการ

การจัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้เข้าสู่ระบบ เพื่อเปลี่ยนเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการดังนี้คือ

(1) กระบวนการบริหาร (Management Process)

เป็นการบริหารองค์กร บุคลากร การเงิน วัสดุ อาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(2) กระบวนการเรียนการสอน (Instruction Process)

เป็นการบริการที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยป้อนต่าง ๆ เช่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์ โดยมีครูเป็นผู้จัดวิธีการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(3) กระบวนการนิเทศ (Supervision Process)

เป็นการให้ความรู้และช่วยเหลือครู นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยมีผู้บริหาร ศึกษาานิเทศก์ เพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน

3) ปัจจัยป้อน

เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอนอย่างมาก หากองค์ประกอบเหล่านั้นมีคุณภาพ ย่อมจะมีส่วนทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี และนักศึกษามีคุณภาพ ปัจจัยป้อนในกระบวนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประกอบด้วย

(1) นักศึกษา

เนื่องจากผู้มารับบริการการศึกษานอกโรงเรียนมีความหลากหลาย กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงต้องจัดบริการการศึกษาให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายประเภทต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแรงงาน กลุ่มเยาวชน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษานอกโรงเรียนมีความรู้

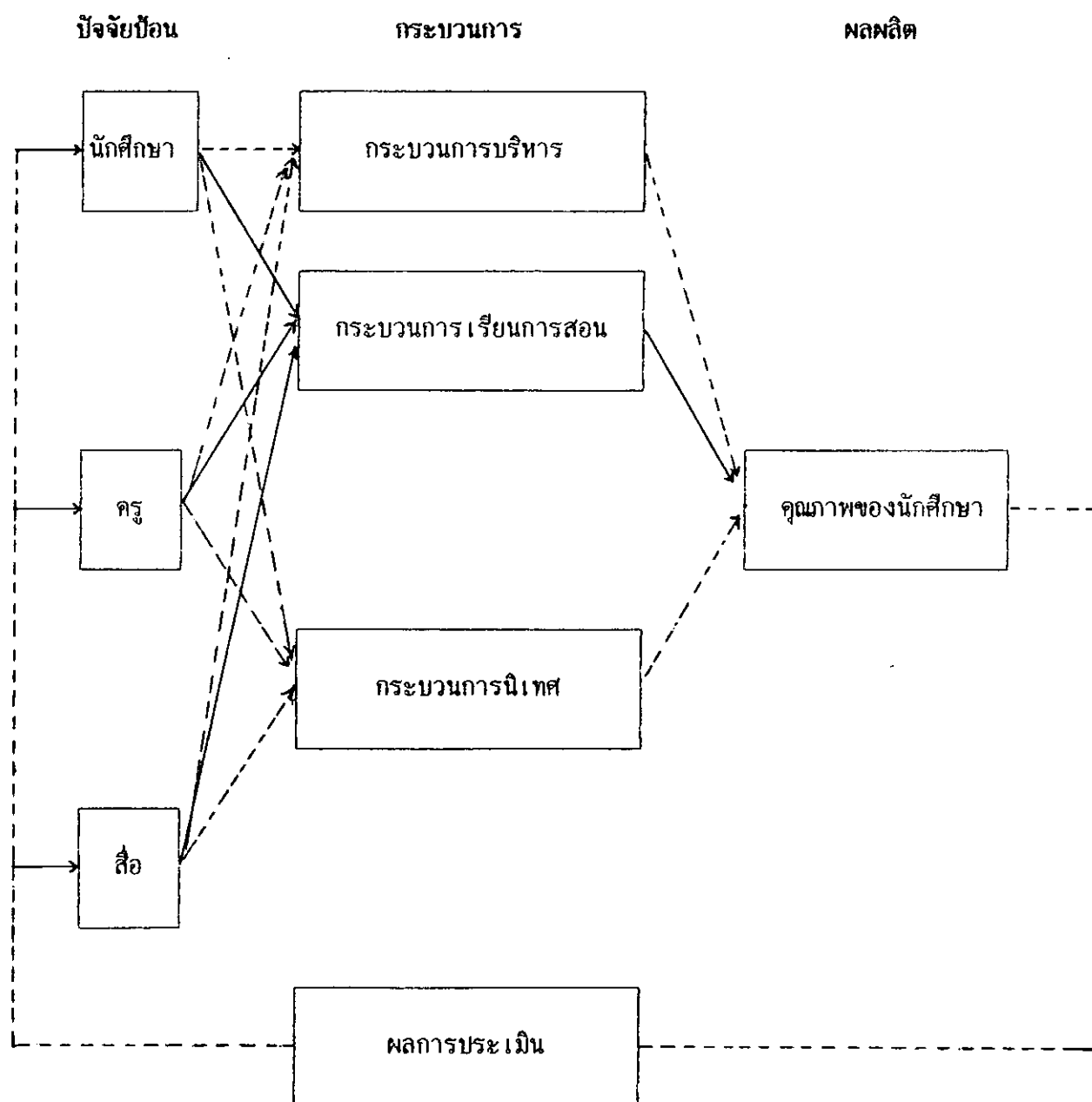
แตกต่างจากนักศึกษาระบบโรงเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาเพื่อขอโอกาสที่เสียไป หรือเติมเต็มคุณภาพชีวิตของตนเอง การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเรียนเป็นการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉะนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ อยู่อย่างมีความสุข อีกทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตย

(2) ครู/วิทยากร

ครูที่สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นครูที่มีประสบการณ์ มีความรู้หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจงานปรัชญา หลักการศึกษาผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ อนึ่งเป้าหมายของการให้บริการการศึกษานอกระบบเรียน มีความหลากหลายกระจายไปทั่วประเทศเกือบทุกหมู่บ้าน ครูหรือวิทยากรที่สอนในแต่ละหลักสูตร จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติการจริงอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอบรมโดยตรงและโดยทางไกล

(3) สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบเรียน ประกอบด้วยกระบวนการให้ฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะจัดหาได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่ศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอจะต้องประสานงานกับเครือข่ายที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะหรือรูปแบบที่เหมือนกันของหน่วยงานอื่นได้ใช้วัสดุในส่วนนี้ร่วมกัน และครูรู้จักเลือกใช้สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับหลักสูตรและจัดได้อย่างเพียงพอ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537(ค) :

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบ

(ที่มา : กรมการศึกษานอกระบบ. 2537(ค) : 4)

3.4.3 การกำหนดมาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพ

จากการนำเสนอสภาพปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบเรียน ดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้เห็นความแตกต่างของระดับมาตรฐานการจัดการศึกษานอกระบบเรียนของจังหวัดต่าง ๆ และได้เสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานการศึกษานอกระบบเรียนทั้งระบบ โดยประยุกต์จากการพัฒนาคุณภาพของระบบอุตสาหกรรม การที่จะพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องกำหนดตัวชี้วัด เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการประเมินคุณภาพของกิจกรรมนำไปเปรียบเทียบ และศึกษาสภาพปัญหาที่แท้จริง ตลอดจนหามาตรการแนวทางแก้ไขปัญหานั้นหรือกำหนดโครงการที่ดำเนินงานนั้น ๆ ให้ดีขึ้น (กรมการศึกษานอกระบบเรียน. 2537(ข) : 9 - 13)

1) การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งบ่งชี้สภาพของปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพ สามารถบอกระดับความสำเร็จได้

การกำหนดตัวชี้วัดแต่ละปัจจัยป้อนในแต่ละระดับได้จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของแต่ละกิจกรรม การกำหนดนโยบายทิศทางการพัฒนาการศึกษา สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดหลักสูตรต่าง ๆ ที่กรมกำหนด คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ตลอดจนแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา ฉะนั้นตัวชี้วัดจึงต้องกำหนดทั้งปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต

องค์ประกอบที่กรมการศึกษานอกระบบเรียนใช้เป็นตัวชี้วัดด้านคุณภาพในปี 2538 กำหนดขึ้น 3 ปัจจัยป้อน 9 ตัวชี้วัด 16 ข้อต่อไปนี้

ปัจจัยป้อน	ตัวชี้วัด
1. นักศึกษา	1. การเข้าเรียน/พบกลุ่มของนักศึกษา 2. การเข้าสอบของนักศึกษา 3. ผลการสอบของนักศึกษา 4. คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา
2. ครู	5. การมาปฏิบัติหน้าที่สอน/พบกลุ่มของครู 6. การจัดทำแผนการสอน/พบกลุ่มของครู 7. การจัดบริการแนะแนวของครู 8. การวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู
3. สื่อ	9. ความเพียงพอของสื่อ

(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537(ค) : 11 - 13)

2) ความหมายเชิงปฏิบัติการของตัวชี้วัดแต่ละตัว

จากสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบัน องค์ประกอบสำคัญที่ควรจะมี

3 ปัจจัยป้อน และ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

(1) การเข้าเรียน/พบกลุ่มของนักศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนในแต่ละครั้ง โดยคิดจากร้อยละของนักศึกษาที่เข้าเรียน/พบกลุ่มแต่ละครั้ง ต่อจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน แล้วนำมารวมกันเพื่อหาค่าเฉลี่ย

(2) การเข้าสอบของนักศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษาที่เข้าสอบโดยคิดเป็นร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละห้อง/กลุ่มในภาคนั้น ๆ

(3) ผลการสอบของนักศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษาที่สอบได้คะแนนเฉลี่ยทุกหมวดวิชาเท่ากับหรือมากกว่ามาตรฐานที่กำหนดเทียบกับจำนวนนักศึกษาในห้อง/กลุ่ม

(4) คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความรับผิดชอบหน้าที่ การเสียสละ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และความสามัคคีของแต่ละกลุ่ม โดยคิดจากการประเมินผลของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด

(5) การมาปฏิบัติหน้าที่สอน/พบกลุ่มของครู หมายถึง ร้อยละของเวลาที่ครูเข้าสอน/พบกลุ่ม โดยเทียบกับเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

(6) การจัดทำแผนการสอน/พบกลุ่มของครู หมายถึง ร้อยละของจำนวนครูที่รับผิดชอบในการสอน/พบกลุ่ม ได้จัดทำแผนการสอน/การพบกลุ่มไว้ตลอดหลักสูตร

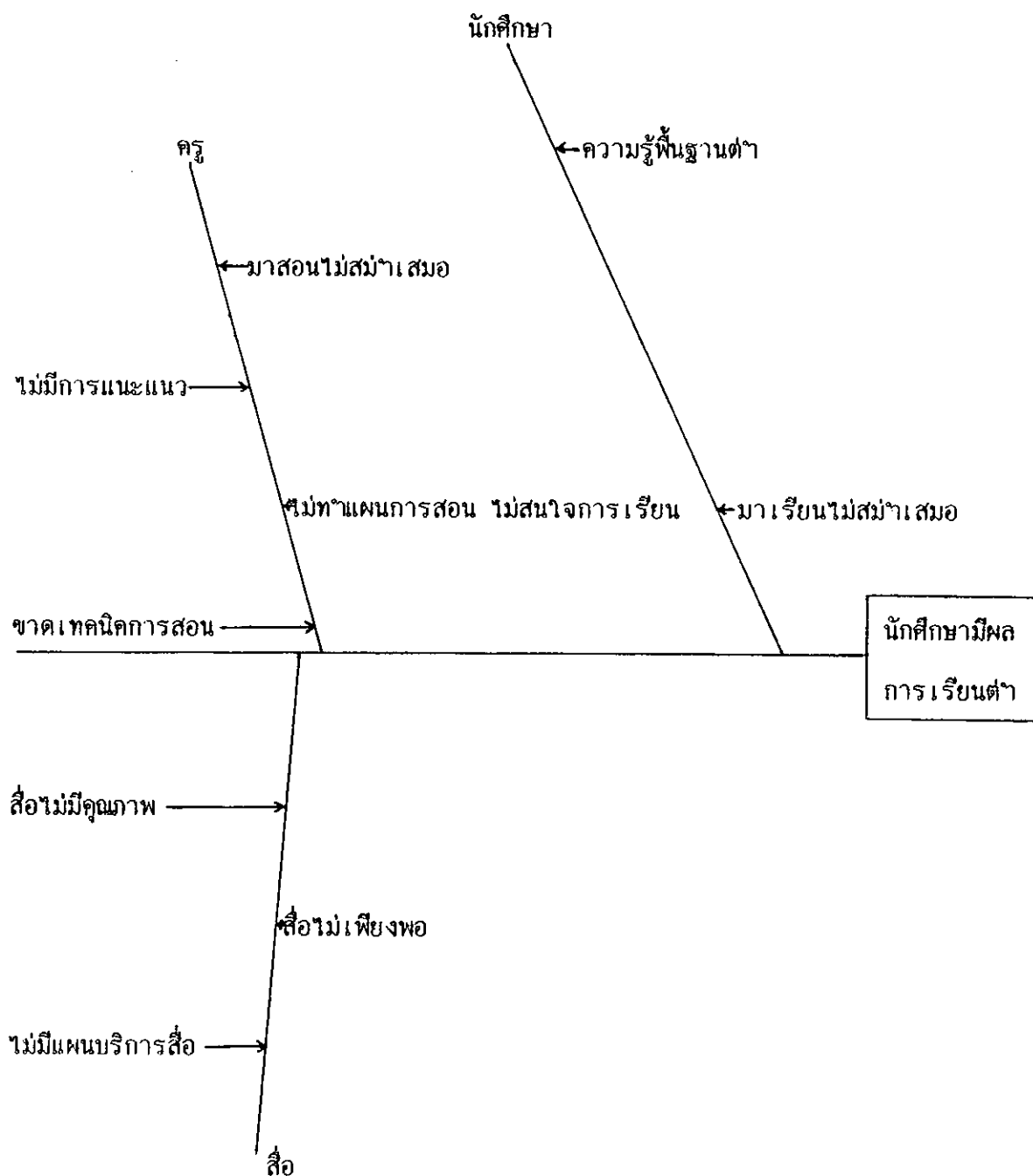
(7) การจัดการบริการแนะแนวของครู หมายถึง ร้อยละของจำนวนครูที่จัดการบริการแนะแนวทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ในหนึ่งภาคเรียน

(8) การวัดผลและประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู หมายถึง ร้อยละของจำนวนครูที่ได้จัดทำหลักฐานการวัดผลระหว่างภาคเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน เช่น การตรวจแบบฝึกหัด การพบกลุ่ม การสอบระหว่างภาคเทียบกับจำนวนครูทั้งหมด

(9) ความเพียงพอของสื่อ หมายถึง ร้อยละของนักศึกษาที่มีแบบเรียน/ชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละหมวดวิชา

3) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดและการพัฒนาตัวชี้วัด

(1) การวิเคราะห์ตัวชี้วัด การวิเคราะห์ตัวชี้วัดทำเพื่อหาสาเหตุในกรณีที่ตัวชี้วัดมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เช่น พบว่า ผลการเรียนของนักศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุได้โดยใช้แผนภูมิและอธิบายประกอบดังนี้ (ฉายา บุญเฉลิม. 2537 : 127 - 130)

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อหาสาเหตุผลการเรียนต่ำ

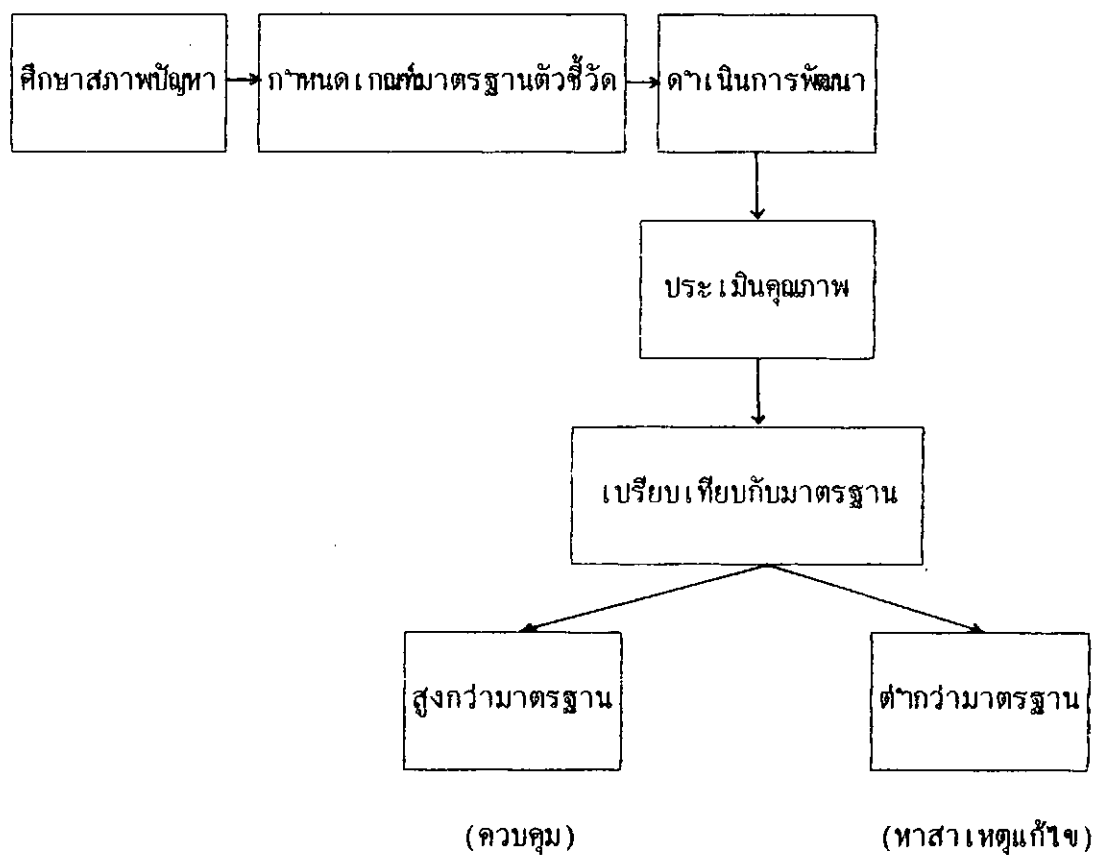
ผลการเรียนของนักศึกษาตำบล เมื่อวิเคราะห์แล้วมีสาเหตุดังนี้

1. ครู ครูมาสอนไม่สม่ำเสมอ ขาดเทคนิคการสอน สอนซ้ำซากด้วยวิธีสอนแบบเดียวคือ บรรยาย ไม่ทันแผนการสอน ตลอดจนไม่มีการแนะแนวผู้เรียน
2. นักศึกษา นักศึกษามีความรู้พื้นฐานต่ำ ไม่สนใจการเรียน และมาเรียนไม่สม่ำเสมอ
3. สื่ออุปกรณ์ สื่อที่ใช้ไม่มีคุณภาพ มีไม่เพียงพอ และไม่มีแผนการบริการสื่อ

(2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนตามมาตรฐาน

ตัวชี้วัด มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาสภาพปัญหา
- 2) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด
- 3) ดำเนินการพัฒนา
- 4) ประเมินคุณภาพ
- 5) เปรียบเทียบกับมาตรฐาน
- 6) ปรับปรุงแก้ไข

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ ซึ่งยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ศึกษาวิจัยไว้โดยตรง ผู้วิจัยจึงพยายามศึกษางานวิจัยที่ใกล้เคียงดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ฉลาด จันทรสมบัติ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่วัยแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 หมวตวิชาวาสรางเสริมประสบการณ์ชีวิตในจังหวัดมหาสารคาม ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านควบคุมวินัยและสร้างบรรยากาศ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ โดยมุ่งการสอนเนื้อหาของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับมากที่สุด มากกว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ครูส่วนใหญ่ไม่ใช้วิธีสอนแบบอภิปรายเป็นหลัก ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และยังพบว่า ครูที่มีวุฒิและประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานพ เลาวกุล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและใบปริญญานเขตภาคเหนือ ในด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน ด้านธุรการ ด้านการพบกลุ่มและกิจกรรมในกลุ่ม และด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิต่างกัน ประสบปัญหาในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 71 - 74) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและใบปริญญ์ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มที่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้น เพราะผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทางด้านประสบการณ์ของครูประจำกลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่มาก จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่นั้น เป็นประสบการณ์การสอนระดับเดียวกัน หลักสูตรเดียวกัน งานในหน้าที่จึงมีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์มาแล้ว สามารถปฏิบัติได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่ประสบการณ์เลย

อนันต์ ศรีอนันต์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการพบกลุ่มของนักการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพบกลุ่มคือ สถานที่คับแคบและมีเสียงรบกวนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

สิรินาถ ราชเดิม (2534 : 95 - 96) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมในการพบกลุ่ม ควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์การเรียนเป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนดีขึ้น ประกอบกับนักศึกษาทางไกล ต้องเรียนด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อหลัก ได้แก่ แบบเรียน และสื่อเสริม ได้แก่ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต ซึ่งอุปกรณ์การเรียนเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญในการเรียนวิธีเรียนทางไกล แต่ขณะนี้แบบเรียนในการเรียนทางไกลแต่ละหมวดวิชาของนักศึกษาทางไกลไม่มีอุปกรณ์เสริมเนื้อหาบทเรียนที่สำคัญ ๆ และสื่อเสริมที่มีอยู่กับบริการไม่ทั่วถึงเพราะมีน้อย

นงคราญ วงษ์ศรี (2535 : 78 - 80) ได้ศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลประสบปัญหาการใช้สื่อรศมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์และปัญหาการพบกลุ่มตามลำดับ

ทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การรายงานผลการปฏิบัติงานไม่ได้รายงานตามที่เป็นจริง ครูประจำกลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม นักศึกษาขาดการเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มบ่อยครั้ง

สมนึก ธาตุทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม ในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกล มีความคิดเห็นด้านการพบกลุ่มว่า สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพบกลุ่ม เนื่องจากคับแคบ

ทวี บรรดาศักดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มโครงการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตการศึกษา 12 ใน 2 ด้าน คือ ด้านเกี่ยวกับการเรียนการสอน และด้านไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มโครงการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ บัญญัติ ครุฑพุ่ม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการแก้ปัญหาการเรียนและด้านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่มทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาทางไกลมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครควรจะสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น หนังสือพิมพ์เรียน เทปเสียงการบรรยายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนตั้งศูนย์การเรียนในสถานที่พบกลุ่ม

✓ เบลญจวรรณ วงษ์สกุล (2539 : 106) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการกองทัพบกในด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่ออุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย ยกเว้นด้านนโยบายอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และพบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสื่อ อุปกรณ์ คือ แบบเรียนและแบบฝึกหัดมีไม่เพียงพอกับผู้เรียน

✓ วรรณพ ทองบรรจบ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ในด้านการศึกษาสายสามัญ ด้านข่าวสารข้อมูล ด้านการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหามากที่สุดในเรื่องไม่มีเวลามาเรียน เพราะต้องทำงานล่วงเวลา

✓ โรธาวรรณ อัมพันศิริรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการนิเทศด้านวิชาการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดพัทลุง ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแนะแนว และด้านการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญของครูประจำกลุ่ม คือ ขาดสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่อแบบเรียน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

✓ พัชรา สังข์ศรี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่นเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาเรื่องสถานที่พบกลุ่มกับบ้านผู้เรียนอยู่ห่างไกลกัน และสถานที่พบกลุ่มคับแคบ

✓ ลดาวัลย์ บุญญพานิช (2540 : 83) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกานัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง ในด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า กานัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และพบว่าผู้เรียนเห็นว่าแบบเรียนมีน้อย หาซื้อยาก และมีไม่ครบ ห้องสมุดมีแบบเรียนให้ยืมไม่เพียงพอ และมีข้อเสนอแนะที่ควรจะดำเนินการมากที่สุดคือ ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือและเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืมและศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เพอวิส (สิรินาญ ราชเดิม. 2534 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Purvis. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารประกอบการสอนอยู่แล้ว ทำให้ครูไม่ชวนขยายค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนจะปิดมันเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้กว้าง ส่วนสื่อการเรียน ใช้สื่อประสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

มาร์กอลส์ (ชาตรี ม่วงสว่าง. 2537 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Margoles. 1969 : 206) ได้ศึกษาถึงทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา พบว่า มีการใช้เครื่องมือและเครื่องวัสดุวัสดุทัศนศึกษาในการสอน ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะมากที่สุด กระดานดำรองลงมา และใช้เครื่องฉายภาพทึบแสงกับเครื่องช่วยสอนน้อยที่สุด

2. ความนิยมชมชอบในการใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษามากหรือน้อยนั้นเป็นเพราะ

- 2.1 วัสดุอุปกรณ์ทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญได้หมด
- 2.2 เสียเวลามากในการเตรียมตัวและคัดเลือกวัสดุทัศนศึกษา
- 2.3 คณะอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือได้รับการอบรมฝึกฝนการใช้เครื่องมือทัศนศึกษามาก่อน
- 2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษา
- 2.5 วัสดุทัศนศึกษาที่มหาวิทยาลัยให้ใช้นั้น ส่วนมากเป็นของเก่า ชำรุดและล้าสมัย
- 2.6 ไม่ได้รับวัสดุทัศนศึกษาตามต้องการ
- 2.7 มีงบประมาณให้น้อย

ปาสคาล (Pascal. 1971 : 1 - 11) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยที่จัดกิจกรรมการสอน 3 แบบ คือ กิจกรรมแบบบรรยายสั้น ๆ กิจกรรมแบบบรรยายกึ่งอภิปราย และกิจกรรมแบบอิสระ โดยจัดกลุ่มนักศึกษาเข้าเรียนด้วยวิธีสอนตามกิจกรรม ผลปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มแรกมีทัศนคติในเชิงบวกต่อวิชาที่เรียนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และพบว่า นักศึกษาไม่ชอบกิจกรรมการเรียนแบบอิสระ

ฮอฟแมน (มณีรัตน์ ศิริสุขขม. 2535 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman. 1971 : 4468A - 4469A) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตจากมหาวิทยาลัย 3 แห่งในรัฐไอโอวาเกี่ยวกับบริการ

แนะแนว ปรากฏว่า มีเหตุผลที่ทักท้วงไม่ได้มาและไม่พอใจที่จะไปใช้บริการแนะแนวเมื่อมี ปัญหาคือ ไม่ทราบเกี่ยวกับการให้บริการนี้ ไม่สามารถจะไปยังสถานที่นั้น ๆ ได้ ไม่ต้องการให้ ช่วยแก้ปัญหา มีความรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความสนใจในปัญหานั้น

ปีเตอร์ และดาร์เคนวาลด์ (Beder and Darkenwald. 1982 : 142) ได้ศึกษา ถึงความแตกต่างวิธีการสอนของเด็กและของผู้ใหญ่ พบว่า ในการสอนผู้ใหญ่ ครูจำเป็นต้องใช้ วิธีการเรียนแบบอภิปราย และต้องใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ นอกจากนี้ครูจะต้องปรับปรุงเนื้อหาการเรียนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อันจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่อย่างมีความสุขนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหาร หลักสูตร การวัดผลประเมินผล ดังนั้นในการจัดการศึกษาให้ผลผลิตมีคุณภาพนั้น จำเป็นจะต้อง พิจารณาจากปัจจัยป้อนต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้เหมาะสม จึงจะ ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่ม ในปีการศึกษา 2540 ในเขตภาคกลาง 17 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม นนทบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี สระบุรี ปทุมธานี อุทัยธานี สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี และอ่างทอง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 3,580 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่มในปีการศึกษา 2540 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคกลาง ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ยามาเน่ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 260 ; อ้างอิงมาจาก Yamane. 1967 : 886 - 887) ให้ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 414 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยที่มีการจัดแบ่งไว้อยู่แล้วตามลักษณะที่ตั้ง และการดำเนินงาน ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 4 กลุ่มย่อย คือ

กลุ่มสนสน ได้แก่ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี

กลุ่มชนแดน ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มศรีสุริโยทัย ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี สระบุรี ปทุมธานี

กลุ่มเบญจนาถ ได้แก่ อุทัยธานี สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี อ่างทอง

2. ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากรายชื่อจังหวัดจากกลุ่มย่อยต่าง ๆ ออกมากลุ่มย่อยละ 1 จังหวัด ซึ่งได้แก่ นครปฐม ราชบุรี สระบุรี และอุทัยธานี โดยถือว่าครูประจำกลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่ม ประจำปีการศึกษา 2540 ในเขตจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สระบุรี และอุทัยธานี ทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มย่อย

กลุ่มย่อย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สนสน	776	89
ชนแดน	982	115
ศรีสุริโยทัย	1,073	126
เบญจนาถ	749	84
รวม	3,580	414

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการเรียนการสอนสายสามัญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล การนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาพิจารณากำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม

2. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาพิเศษกรมการศึกษานอกโรงเรียน ศึกษาพิเศษศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและครูประจำกลุ่ม เพื่อทราบแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง จำนวน 55 ข้อ เสนอประธานและกรรมการควบคุมประกันคุณภาพ เพื่อตรวจพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการควบคุมประกันคุณภาพ แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบสอบถามที่ต้องสมบูรณ์ จำนวน 48 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางประกันคุณภาพไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทุกอำเภอในเขตจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สระบุรี และอุทัยธานี
2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อขอความร่วมมือนำแบบสอบถามไปให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั้ง 4 จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ให้เป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามให้แก่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอทุกอำเภอ เพื่อให้ครูประจำกลุ่มได้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายกำหนดวัน เวลาที่จะมารับข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง เมื่อครบกำหนดเวลา ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในรอบแรก จำนวน 325 ฉบับ ผู้วิจัยนัดหมายและเดินทางไปรับแบบสอบถามที่เหลืออีก 89 ฉบับกลับคืนมาทั้งหมด รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้ง 2 รอบ จำนวนทั้งสิ้น 414 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2540 รวมเวลาทั้งสิ้น 28 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมด ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 402 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.10
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีหาความถี่ แยกเป็นเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม แล้วเปลี่ยนความถี่ของคำตอบให้เป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อความถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย จำนวนกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้ t-test จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ใช้ F-test หากพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Studentized q - Statistic แบบ Newman Keuls' และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าว ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

5. แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปความถี่ของคำตอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 126)

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 40)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 64)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ใช้ F-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 95)

เมื่อผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี Studentized q - Statistic แบบ Newman Keuls' Method (Winer. 1971 : 210 - 218)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
q	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การแปลความหมายค่าคะแนน

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม

เป็นการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่ม ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของครูประจำกลุ่ม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
1.1 ชาย	158	39.30
1.2 หญิง	244	60.70
รวม	402	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	119	29.60
2.2 30-35 ปี	153	38.10
2.3 35 ปีขึ้นไป	130	32.30
รวม	402	100
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	3.00
3.2 ปริญญาตรี	371	92.30
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	19	4.70
รวม	402	100

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
4. ประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่ม		
4.1 ต่ำกว่า 3 ปี	171	42.50
4.2 3-5 ปี	143	35.60
4.3 5 ปีขึ้นไป	88	21.90
รวม	402	100

จากตาราง 2 แสดงว่าจำนวนครูประจำกลุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เป็นเพศชาย 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และเป็นเพศหญิง 244 คน คิดเป็นร้อยละ 60.70

ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 อายุ 30-35 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30

ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 371 คน คิดเป็นร้อยละ 92.30 และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70

ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่ม 3-5 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 และมีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่ม 5 ปีขึ้นไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน
และด้านสื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงใน
ตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัด
คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านนักศึกษา	3.84	0.54	มาก
2. ด้านครูผู้สอน	3.83	0.61	มาก
3. ด้านสื่อ	3.57	0.79	มาก
รวม	3.80	0.55	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน กล่าวคือ ด้านนักศึกษา
($\bar{X} = 3.84$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.83$) และด้านสื่อ ($\bar{X} = 3.57$)

เพื่อให้เห็นรายละเอียดของความคิดเห็นแต่ละด้าน จึงได้นำเสนอความคิดเห็นในแต่ละด้าน ดังตาราง 4 - 6

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านนักศึกษา จําแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ครูให้คำแนะนำการมาพบกลุ่มแก่นักศึกษา	4.06	0.72	มาก
2.	ครูตรวจสอบผู้เรียนโดยจัดทำบัญชีนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและ เป็นปัจจุบัน	4.16	0.69	มาก
3.	ครูให้คำชมยกย่องผู้มาพบกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.80	มาก
4.	ในกรณีที่นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจหึ่งดการพบกลุ่ม และกำหนดวันพบกลุ่มชดเชย	3.27	1.10	ปานกลาง
5.	ครูมอบหมายงานให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมทุกครั้งที่มาพบกลุ่ม	3.82	0.98	มาก
6.	ครูจัดทำตารางสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทุกคน	4.15	0.85	มาก
7.	ครูแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	4.36	0.81	มาก
8.	ครูตรวจสอบการพบกลุ่มของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีสิทธิ์สอบ	4.16	0.84	มาก
9.	ครูจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษา โดยการทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการสอบ	4.03	0.85	มาก
10.	ครูประกาศรายชื่อนักศึกษาที่มีสิทธิ์สอบ	4.15	0.86	มาก
11.	ในการพบกลุ่มครั้งแรกของแต่ละหมวดวิชาให้ครูทำการทดสอบความรู้เดิมของนักศึกษา	3.76	0.96	มาก
12.	หลังการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูทำการทดสอบความรู้ของนักศึกษา	3.77	0.89	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นด้านนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13.	ครูติดตามผลการเรียนของนักศึกษาทุกระยะ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนการสอน	3.78	0.83	มาก
14.	ครูจัดสอนเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบพาห้เบลาในบางโอกาส	3.31	1.04	ปานกลาง
15.	ครูจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหา นักศึกษาที่เรียนอ่อน	3.43	1.02	ปานกลาง
16.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเสียสละของนักศึกษา	3.89	0.73	มาก
17.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบของนักศึกษา	3.92	0.74	มาก
18.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ของนักศึกษา	3.83	0.80	มาก
19.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการตรงต่อเวลาของนักศึกษา	3.87	0.78	มาก
20.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามัคคีของนักศึกษา	3.92	0.78	มาก
21.	ในการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูสอดแทรกคุณธรรม ตลอดเวลา	3.72	0.94	มาก
22.	ครูควรเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่าง มาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา	3.21	1.12	ปานกลาง
รวม		3.84	0.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญด้านนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4 ในกรณีที่นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจหึ่งดการพบกลุ่มและกำหนดวันพบกลุ่มชดเชย ($\bar{X} = 3.27$) ข้อที่ 14 ครูจัดสอน เสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบพาให้เปล่าในบางโอกาส ($\bar{X} = 3.31$) ข้อที่ 15 ครูจัดกิจกรรม พบกลุ่มที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหา นักศึกษาที่เรียนอ่อน ($\bar{X} = 3.43$) และข้อที่ 22 ครูควรเชิญ วิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่างมาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา ($\bar{X} = 3.21$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 7 ครูแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 2 ครูตรวจสอบผู้เรียนโดยจัดทำบัญชีนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.16$) และข้อที่ 6 ครูจัดทำตารางสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทุกคน ($\bar{X} = 4.15$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อ
ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านครูผู้สอน จําแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ครูต้องลงเวลาการมาพบกลุ่มทุกครั้ง	4.16	0.84	มาก
2.	วันที่ครูมาพบกลุ่มได้แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	3.95	1.08	มาก
3.	ครูได้รับการยกย่องในการมาปฏิบัติหน้าที่อย่าง สม่ำเสมอ	3.87	0.92	มาก
4.	สถานที่พบกลุ่มควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม	4.22	0.85	มาก
5.	ขอ. มอบภารกิจให้ครูทุกคนวางแผนการพบกลุ่ม	4.07	0.86	มาก
6.	ครูต้องส่งแผนการพบกลุ่มให้ ขอ. อนุมัติก่อนทำ การพบกลุ่ม	3.78	0.91	มาก
7.	เมื่อครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่ม ขอ. สามารถให้คำแนะนำได้	3.72	0.95	มาก
8.	ครูสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ ขอ. ทุกเดือน	3.64	0.85	มาก
9.	การให้ ขอ. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่ม ของครู	3.69	0.85	มาก
10.	ขอ. จัดอบรมครู เรื่องการแนะแนวการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม	3.80	0.88	มาก
11.	ขอ. กำหนดนโยบายด้านการแนะแนวให้ครูนำไปปฏิบัติ	3.84	0.82	มาก
12.	ควรแต่งตั้งครูที่ปรึกษาของครูประจำกลุ่ม	3.83	0.97	มาก
13.	ครูติดตามผลการแนะแนวนักศึกษาเป็นรายบุคคลอย่าง ใกล้ชิด	3.58	0.92	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นด้านครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
14.	ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือการแนะแนว	3.43	0.96	ปานกลาง
15.	การจัดประชุมปฏิบัติการการวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนแก่ครู	3.79	0.90	มาก
16.	สพอ. ควรจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำข้อสอบแก่ครู	3.91	0.98	มาก
17.	ครูทำการทดสอบระหว่างภาคเรียนอย่างน้อยรายวิชาละ 2 ครั้ง	3.93	0.86	มาก
18.	ครูเก็บหลักฐานการวัดผลประเมินผลไว้เพื่อตรวจสอบ	3.89	0.85	มาก
19.	ให้มีคลังข้อสอบมาตรฐานไว้ใช้วัดผลระหว่างภาคเรียน	3.70	1.10	มาก
รวม		3.83	0.61	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญด้านครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว ได้แก่ ข้อที่ 14 ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือการแนะแนว ($\bar{X} = 3.43$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 4 สถานที่พบกลุ่มควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 1 ครูต้องลงเวลาการมาพบกลุ่มทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.16$) และข้อที่ 5 สพอ. มอบภารกิจให้ครูทุกคนทำแผนการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ด้านสื่อ จานแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านสื่อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ครูสำรวจการมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาของนักศึกษาทุกคน	3.87	0.88	มาก
2.	ครูกำหนดแผนการลงทะเลเบียนรายวิชาของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสื่อที่มี	3.78	0.90	มาก
3.	สอ.ได้จัดหาศูนย์สื่อเพื่อบริการนักศึกษา	3.70	1.01	มาก
4.	ครูได้จัดระบบการยืมหนังสือเรียนระหว่างนักศึกษา	3.60	1.01	มาก
5.	ครูได้จัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว	3.32	1.13	ปานกลาง
6.	ครูได้จัดหาสื่อเสริมความรู้แก่นักศึกษา	3.63	1.05	มาก
7.	ครูควรประสานงานขอรับบริจาคหนังสือจากเครือข่ายต่าง ๆ	3.37	1.04	ปานกลาง
รวม		3.57	0.79	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5 ครูได้จัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว ($\bar{X} = 3.32$) และข้อที่ 7 ครูควรประสานงานขอรับบริจาคหนังสือจากเครือข่ายต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ครูสำรวจการมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาของนักศึกษาทุกคน ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 2 ครูกำหนดแผนการลงทะเลเบียนรายวิชาของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสื่อที่มี ($\bar{X} = 3.78$) และข้อที่ 3 สอ.ได้จัดหาศูนย์สื่อเพื่อบริการนักศึกษา ($\bar{X} = 3.70$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัด
คุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านเพศ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	N = 158		N = 244		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านนักศึกษา	3.81	0.54	3.86	0.54	-0.85
2. ด้านครูผู้สอน	3.81	0.60	3.84	0.61	-0.53
3. ด้านสื่อ	3.57	0.76	3.57	0.81	-0.03
รวม	3.78	0.54	3.81	0.55	-0.62

จากตาราง 7 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญด้านนักศึกษา จำแนกตามเพศเป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านนักศึกษา	ชาย หญิง				t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ครูให้คำแนะนำการมาพบกลุ่มแก่นักศึกษา	4.06	0.74	4.06	0.71	0.02
2.	ครูตรวจสอบผู้เรียนโดยจัดทำบัญชีนักศึกษา อย่างต่อเนื่องและ เป็นปัจจุบัน	4.16	0.69	4.16	0.69	-0.02
3.	ครูให้คำชมยกย่องผู้มาพบกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.79	4.00	0.80	0.13
4.	ในกรณีที่นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจแห่งการ พบกลุ่มและกำหนดวันพบกลุ่มชดเชย	3.31	1.02	3.24	1.15	0.65
5.	ครูมอบหมายงานให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติม ทุกครั้งที่มาพบกลุ่ม	3.75	1.00	3.86	0.97	-1.17
6.	ครูจัดทำตารางสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้ นักศึกษาทุกคน	4.20	0.88	4.12	0.84	0.91
7.	ครูแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้ นักศึกษาทราบล่วงหน้า	4.42	0.73	4.32	0.85	1.24
8.	ครูตรวจสอบการพบกลุ่มของนักศึกษาเพื่อให้ นักศึกษามีสิทธิ์สอบ	4.16	0.85	4.16	0.83	0.10
9.	ครูจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษา โดยการ ทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษา เกิดความ มั่นใจในการสอบ	3.87	0.87	4.13	0.82	-3.04**

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นด้านนักศึกษา	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10.	ครูประกาศรายชื่อนักศึกษาที่มีสิทธิ์สอบ	4.08	0.86	4.19	0.86	-1.33
11.	ในการพบกลุ่มครั้งแรกของแต่ละหมวดวิชา ให้ครูทำการทดสอบความรู้เดิมของนักศึกษา	3.68	1.04	3.80	0.90	-1.22
12.	หลังการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูทำการทดสอบ ความรู้ของนักศึกษา	3.72	0.89	3.80	0.89	- .92
13.	ครูติดตามผลการเรียนของนักศึกษาทุกระยะ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนการสอน	3.71	0.85	3.82	0.83	-1.28
14.	ครูจัดสอนเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบ ให้เบาะแสบางโอกาส	3.23	1.04	3.36	1.04	-1.19
15.	ครูจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อ แก้ปัญหาให้นักศึกษาที่เรียนอ่อน	3.35	1.00	3.48	1.04	-1.20
16.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความเสียสละของนักศึกษา	3.88	0.73	3.88	0.74	-0.02
17.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักศึกษา	3.92	0.74	3.91	0.74	0.13
18.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักศึกษา	3.80	0.84	3.85	0.78	-0.67
19.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านการตรงต่อเวลาของนักศึกษา	3.80	0.80	3.91	0.75	-1.34

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นด้านนักศึกษา	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
20.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคีของนักศึกษา	3.85	0.81	3.96	0.76	-1.31
21.	ในการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูสอดแทรกคุณธรรม ตลอดเวลา	3.73	0.94	3.72	0.94	0.11
22.	ครูควรเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคล ตัวอย่างมาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา	3.22	1.17	3.21	1.09	0.05
รวม		3.81	0.54	3.86	0.54	-0.85

จากตาราง 8 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านนักศึกษาโดยรวมต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ข้อที่ 9 ครูจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษาโดยการทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการสอบ ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ
สายสามัญ ด้านครูผู้สอน จำแนกตามเพศ เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านครูผู้สอน	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ครูต้องลงเวลาการมาพบกลุ่มทุกครั้ง	4.10	0.85	4.20	0.83	-1.16
2.	วันที่ครูไม่มาพบกลุ่มได้แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	3.92	1.12	3.97	1.06	-0.43
3.	ครูได้รับการยกย่องในการมาปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ	3.86	0.93	3.87	0.91	-0.13
4.	สถานที่พบกลุ่มควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม	4.21	0.84	4.23	0.86	-0.29
5.	ศบอ. มอบภารกิจให้ครูทุกคนทำแผนการพบกลุ่ม	4.01	0.86	4.11	0.85	-1.24
6.	ครูต้องส่งแผนการพบกลุ่มให้ ศบอ. อนุมัติก่อนทำการพบกลุ่ม	3.75	0.87	3.80	0.93	-0.52
7.	เมื่อครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่ม ศบอ. สามารถให้คำแนะนำได้	3.74	0.90	3.72	0.98	0.20
8.	ครูสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ ศบอ. ทุกเดือน	3.54	0.86	3.71	0.84	-1.98*
9.	การให้ ศบอ. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่มของครู	3.63	0.88	3.74	0.83	-1.28
10.	ศบอ. จัดอบรมครูเรื่องการแนะแนวการศึกษาอาชีพส่วนตัว สังคม	3.82	0.85	3.78	0.90	0.49

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นด้านครูผู้สอน	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11.	สอบ.กำหนดนโยบายด้านการแนะแนวให้ครู นำไปปฏิบัติ	3.86	0.84	3.82	0.81	0.49
12.	ควรแต่งตั้งครูที่ปรึกษาของครูประจำกลุ่ม	3.80	0.99	3.86	0.96	-0.59
13.	ครูติดตามผลการแนะแนวนักศึกษาเป็นราย บุคคลอย่างใกล้ชิด	3.53	0.96	3.61	0.89	-0.96
14.	ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบ กลุ่ม เพื่อช่วยเหลือการแนะแนว	3.45	0.92	3.41	0.98	0.36
15.	การจัดประชุมปฏิบัติการการวัดผลประเมินผล ระหว่างภาคเรียนแก่ครู	3.85	0.87	3.75	0.92	1.03
16.	สอบ. ควรจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ จัดทำข้อสอบแก่ครู	3.94	1.00	3.89	0.97	0.43
17.	ครูทำการทดสอบระหว่างภาคเรียนอย่างน้อย รายวิชาละ 2 ครั้ง	3.89	0.88	3.95	0.85	-0.62
18.	ครูเก็บหลักฐานการวัดผลประเมินผลไว้เพื่อ ตรวจสอบ	3.88	0.86	3.89	0.84	-0.16
19.	ให้มีคลังข้อสอบมาตรฐานไว้ใช้วัดผลระหว่าง ภาคเรียน	3.66	1.17	3.72	1.05	-0.56
รวม		3.81	0.60	3.84	0.61	-0.53

จากตาราง 9 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านครูผู้สอน โดยรวมต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่อำเภอที่ 8 ครูสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ สบอ. ทุกเดือน ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ
สายสามัญด้านสื่อ จำนวนตามเพศ เป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นด้านสื่อ	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ครูสำรวจการมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาของ นักศึกษาทุกคน	3.85	0.87	3.87	0.89	-0.32
2.	ครูกำหนดแผนการลงทะเลเป็นรายวิชาของ นักศึกษาให้สอดคล้องกับสื่อที่มี	3.76	0.89	3.80	0.90	-0.43
3.	ศบอ.ได้จัดหาศูนย์สื่อเพื่อบริการนักศึกษา	3.80	0.99	3.63	1.02	1.67
4.	ครูได้จัดระบบการยืมหนังสือเรียนระหว่าง นักศึกษา	3.66	0.93	3.57	1.07	0.86
5.	ครูได้จัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว	3.27	1.18	3.36	1.11	-0.78
6.	ครูได้จัดทำสื่อเสริมความรู้แก่นักศึกษา	3.32	1.07	3.39	1.04	-0.62
7.	ครูควรประสานงานขอรับบริจาคหนังสือจาก เครือข่ายต่าง ๆ	3.34	1.06	3.39	1.03	-0.47
รวม		3.57	0.76	3.57	0.81	-0.03

จากตาราง 10 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านสื่อโดยรวม
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
สำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นกัน

3.2 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	ต่ำกว่า 30 ปี N = 119		30 - 35 ปี N = 153		35 ปีขึ้นไป N = 130	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านนักศึกษา	3.86	0.52	3.73	0.56	3.97	0.51
ด้านครูผู้สอน	3.84	0.56	3.72	0.63	3.95	0.60
ด้านสื่อ	3.46	0.78	3.52	0.76	3.73	0.81
รวม	3.79	0.53	3.70	0.57	3.92	0.52

จากตาราง 11 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญในระดับสูงสุดด้านนักศึกษา และมีความคิดเห็นในระดับต่ำสุดด้านสื่อ เพื่อให้ทราบว่าคุณครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่ จึงทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง 12

ตาราง 12 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการ
ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.70	1.85	6.57*
	ภายในกลุ่ม	399	112.38	0.28	
	รวม	401	116.09		
ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.65	1.83	5.09*
	ภายในกลุ่ม	399	143.14	0.36	
	รวม	401	146.79		
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.94	2.47	4.01*
	ภายในกลุ่ม	399	245.98	0.62	
	รวม	401	250.92		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.56	1.78	6.10*
	ภายในกลุ่ม	399	116.49	0.29	
	รวม	401	120.06		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ

เพื่อให้ทราบว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกันนั้น มีช่วงอายุใดบ้างที่มีความคิดเห็นต่างกัน จึงนำไปทดสอบหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ นิวแมน กูลส์ ดังตาราง 13 - 16

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามอายุ

		30 - 35 ปี	ต่ำกว่า 30 ปี	35 ปีขึ้นไป
		N = 153	N = 119	N = 130
อายุ	$\bar{X}$	3.70	3.79	3.92
30 - 35 ปี	3.70	-	0.09	0.22*
ต่ำกว่า 30 ปี	3.79	-	-	0.13
35 ปีขึ้นไป	3.92	-	-	-

จากตาราง 13 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี กับครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านนักศึกษา จำแนกตามอายุ

		30 - 35 ปี N = 153	ต่ำกว่า 30 ปี N = 119	35 ปีขึ้นไป N = 130
อายุ	$\bar{X}$	3.73	3.86	3.96
30 - 35 ปี	3.73	-	0.13	0.23*
ต่ำกว่า 30 ปี	3.86	-	-	0.10
35 ปีขึ้นไป	3.96	-	-	-

จากตาราง 14 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี กับครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านครูผู้สอน จำแนกตามอายุ

		30 - 35 ปี	ต่ำกว่า 30 ปี	35 ปีขึ้นไป
		N = 153	N = 119	N = 130
อายุ	$\bar{X}$	3.72	3.84	3.95
30 - 35 ปี	3.72	-	0.12	0.23*
ต่ำกว่า 30 ปี	3.84	-	-	0.11
35 ปีขึ้นไป	3.95	-	-	-

จากตาราง 15 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี กับครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านสื่อ จำแนกตามอายุ

		ต่ำกว่า 30 ปี N = 119	30 - 35 ปี N = 153	35 ปีขึ้นไป N = 130
อายุ	$\bar{X}$	3.46	3.52	3.73
ต่ำกว่า 30 ปี	3.46	-	0.06	0.27*
30 - 35 ปี	3.52	-	-	0.21*
35 ปีขึ้นไป	3.73	-	-	-

จากตาราง 16 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 30 - 35 ปี กับครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญด้านสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็น	ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 12		ปริญญาตรี N = 371		สูงกว่าปริญญาตรี N = 19	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านนักศึกษา	3.56	0.57	3.86	0.54	3.76	0.47
ด้านครูผู้สอน	3.47	0.88	3.84	0.60	3.84	0.53
ด้านสื่อ	3.24	0.86	3.58	0.79	3.71	0.71
รวม	3.48	0.69	3.81	0.55	3.78	0.38

จากตาราง 17 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในระดับสูงสุดด้านนักศึกษา และมีความคิดเห็นในระดับต่ำสุดด้านสื่อ เพื่อให้ทราบว่าครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่ จึงทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง 18

ตาราง 18 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.18	0.59	2.05
	ภายในกลุ่ม	399	114.90	0.29	
	รวม	401	116.09		
ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.51	0.76	2.07
	ภายในกลุ่ม	399	145.28	0.36	
	รวม	401	146.79		
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.73	0.86	1.38
	ภายในกลุ่ม	399	249.19	0.62	
	รวม	401	250.92		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.26	0.63	2.12
	ภายในกลุ่ม	399	118.79	0.30	
	รวม	401	120.06		

จากตาราง 18 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3

3.4 เปรียบเทียบตามตัวแปรด้านประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม ซึ่งเป็น การทดสอบสมมติฐานที่ว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดัง ตาราง 19

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำนวนตามประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่ม

ความคิดเห็น	ต่ำกว่า 3 ปี N = 171		3 - 5 ปี N = 143		5 ปีขึ้นไป N = 88	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านนักศึกษา	3.86	0.55	3.84	0.56	3.83	0.48
ด้านครูผู้สอน	3.85	0.63	3.77	0.62	3.90	0.53
ด้านสื่อ	3.57	0.78	3.52	0.82	3.67	0.76
รวม	3.81	0.59	3.76	0.58	3.83	0.47

จากตาราง 19 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในระดับสูงสุดด้านนักศึกษา และมีความคิดเห็นในระดับต่ำสุดด้านสื่อ เพื่อให้ทราบว่าคุณภาพครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่ จึงทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง 20

ตาราง 20 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.06	0.03	0.10
	ภายในกลุ่ม	399	116.03	0.29	
	รวม	401	116.09		
ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	1.45
	ภายในกลุ่ม	399	145.73	0.37	
	รวม	401	146.79		
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.20	0.06	0.96
	ภายในกลุ่ม	399	249.72	0.63	
	รวม	401	250.92		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.15	0.51
	ภายในกลุ่ม	399	119.75	0.30	
	รวม	401	120.06		

จากตาราง 20 แสดงว่าครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 4

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากจำนวนแบบสอบถาม 402 ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามในหัวข้อข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 108 ฉบับ ซึ่งบางฉบับตอบครบทุกด้าน บางฉบับตอบเฉพาะบางด้านเท่านั้น ดังปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 จำนวนความถี่และร้อยละข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ
การศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
	N=408	
<u>ด้านนักศึกษา</u>		
1. ควรตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของนักศึกษาให้ต่ำกว่า 80% เนื่องจากเวลาทำงานไม่เอื้อต่อการมาพบกลุ่มของนักศึกษา	52	31.90
2. ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านการแต่งกายของนักศึกษา	46	28.22
3. กรรมการศึกษานอกระบบเรียนไม่ควรกำหนดวันสอบปลายภาคให้ตรงกับวันสำคัญหรือวันเทศกาลต่าง ๆ เพราะจะทำให้ศึกษามาสอบน้อย	35	21.47
4. ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอควรจัดทำมีข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ของนักศึกษานในแต่ละวิชา	22	13.50
5. ควรมีการให้บริการแนะแนวการเรียนของการศึกษานอกระบบเรียนก่อนการเปิดภาคเรียน	8	4.91
<u>ด้านครูผู้สอน</u>		
1. ควรจัดครูให้สอนตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด	42	26.92
2. ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูประจำกลุ่ม	40	25.64
3. ควรจัดอบรมครูเรื่องเทคนิคการสอนผู้ใหญ่และจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	35	22.44
4. ควรจัดให้มีการประชุมครูอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	20	12.82
5. ควรเพิ่มสวัสดิการแก่ครูเพื่อให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน	19	12.18

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ ร้อยละ N=408
<u>ด้านสื่อ</u>	
1. ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อดาวเทียม สื่อวิทยุ สื่อวีดิโอ	32 35.96
2. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดอบรมครูเรื่องการ ใช้สื่อและการผลิตสื่อ	27 30.33
3. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดบริการสื่อประเภท ราคาแพงและหาซื้อยากให้ครูได้ยืมใช้ เช่น เทปโทรทัศน์ เทปเสียง	15 16.85
4. ก่อนจะให้ให้นักศึกษาซื้อแบบเรียนครูควรสำรวจกำลังซื้อของนักศึกษาก่อน	8 8.99
5. ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือแบบเรียนและเอกสารเสริมไว้ให้นักศึกษา ได้ยืมและค้นคว้า	5 5.62
6. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนแก่ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	2 2.25

จากตาราง 21 พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสาย
สามัญของครูประจำกลุ่ม เป็นรายด้านดังนี้

ด้านนักศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะอันดับแรกคือ ควรตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของ
นักศึกษาให้ต่ำกว่า 80% เนื่องจากเวลาทำงานไม่เอื้อต่อการมาพบกลุ่มของนักศึกษา คิดเป็น
ร้อยละ 31.90 และข้อเสนอแนะอันดับรองลงมาคือ ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านการแต่งกายของนักศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 28.22

ด้านครูผู้สอน พบว่า ข้อเสนอแนะอันดับแรกคือ ควรจัดครูให้สอนตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด คิดเป็นร้อยละ 26.92 และข้อเสนอแนะอันดับรองลงมาคือ ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูประจำกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25.64

ด้านสื่อ พบว่า ข้อเสนอแนะอันดับแรกคือ ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อดาวเทียม สื่อวิทยุ สื่อวีดิโอ คิดเป็นร้อยละ 35.96 และข้อเสนอแนะอันดับรองลงมาคือ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดอบรมครูเรื่องการใช้อุปกรณ์และการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 30.33

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดขึ้น ๖๕ เป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในปัจจุบัน 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มให้ดำเนินงานในเชิงคุณภาพทุกปัจจัยป้อน ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม มีความคิดเห็นเป็นเช่นไร ผลของการศึกษาค้นคว้าจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ใช้เป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ในเขตภาคกลาง และภูมิภาคอื่นให้เหมาะสมและมีคุณภาพ
2. ใช้เป็นแนวทางในการจัดอบรม/สัมมนาเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลในเขตภาคกลาง
3. เป็นประโยชน์สำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่มในปีการศึกษา 2540 จำนวน 3,580 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำกลุ่มในข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มศูนย์ฯ ที่มีการจัดแบ่งไว้อยู่แล้วตามลักษณะที่ตั้งและการดำเนินงาน มีอยู่ทั้งหมด 4 กลุ่มศูนย์ฯ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มศูนย์ฯ ละ 1 จังหวัด คือ นครปฐม ราชบุรี สระบุรี และอุทัยธานี ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำกลุ่มในแต่ละจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 414 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ ใน 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนนตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยจำแนกความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญเป็น 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา 22 ข้อคำถาม ด้านครูผู้สอน 19 ข้อคำถาม ด้านสื่อ 7 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 48 ข้อคำถาม ซึ่งเมื่อนำไปทดสอบใช้แล้วปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.94

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกระบบเรียนสายสามัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเดินทางนำแบบสอบถามไปให้
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยให้
เป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามให้แก่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอทุกอำเภอ
เพื่อให้ครูประจำกลุ่มได้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายกำหนดวันเวลาที่จะมารับข้อมูลกลับคืน
ด้วยตนเอง เมื่อครบกำหนดเวลาจึงไปรับแบบสอบถาม ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา
ในรอบแรก จำนวน 325 ฉบับ ผู้วิจัยจึงนัดหมายและเดินทางไปรับแบบสอบถามที่เหลืออีก 89
ฉบับ กลับคืนมาทั้งหมด รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้ง 2 รอบ จำนวนทั้งสิ้น 414 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม
2540 รวมเวลาทั้งสิ้น 28 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อ
หาค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครู
ประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ
3. การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนน
เฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

4. การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป

5. การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Newman Keuls' ใช้ในกรณีที่ค่าเอฟแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พบว่า ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ความคิดเห็นด้านนักศึกษา โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในเรื่อง การแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า รองลงมาได้แก่ การตรวจสอบผู้เรียนโดยจัดทำบัญชีนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน และการจัดทำตารางสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทุกคนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง การเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่างมาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา รองลงมาได้แก่ ในกรณีที่นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจให้งดการพบกลุ่มและกำหนดวันพบกลุ่มชัดเจน การจัดสอนเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบให้เปล่าในบางโอกาส และการจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาให้นักศึกษาที่เรียนอ่อน

1.2 ความคิดเห็นด้านครูผู้สอน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในเรื่อง สถานที่พบกลุ่มควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม รองลงมาได้แก่ การลงเวลาการมาพบกลุ่มทุกครั้ง และมอบหมายภารกิจให้ครูทุกคน

งานแผนการพบกลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง ศึกษาในเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือการแนะแนว

1.3 ความคิดเห็นด้านสื่อ โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในเรื่อง การสำรวจการมีสื่อแบบเรียน และชุดวิชาของนักศึกษาทุกคน รองลงมาได้แก่ การกำหนดแผนการลงทะเลเป็นรายวิชาของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสื่อที่มี และสอบ. ได้จัดทำศูนย์สื่อเพื่อบริการนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง การจัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว รองลงมาได้แก่ การประสานงานขอรับบริจาคหนังสือจากเครือข่ายต่าง ๆ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน ตามสมมติฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมมากกว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 30 - 35 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นในด้านนักศึกษา และด้านครูผู้สอนมากกว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 30 - 35 ปี ครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และอายุ 30 - 35 ปี มีความคิดเห็นในด้านสื่อมากกว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

2.3 ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สรุปได้ดังนี้

ด้านนักศึกษา เรียงลำดับตามความดีคือ ควรตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของนักศึกษาให้ต่ำกว่า 80% ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านการแต่งกายของนักศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่ควรถูกกำหนดวันสอบปลายภาคให้ตรงกับวันสำคัญหรือวันเทศกาลต่าง ๆ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรจัดให้มีข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ของนักศึกษาในแต่ละวิชา และควรมีการให้บริการแนะแนวการเรียนของการศึกษานอกโรงเรียนก่อนการเปิดภาคเรียน

ด้านครูผู้สอน เรียงลำดับตามความดีคือ ควรจัดครูให้สอนตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูประจำกลุ่ม ควรจัดอบรมครูเรื่องเทคนิคการสอน ผู้ใหญ่ ควรจัดให้มีการประชุมครูอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ควรเพิ่มสวัสดิการแก่ครูเพื่อให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ด้านสื่อ เรียงลำดับตามความดีคือ ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อดาวเทียม สื่อวิทยุ สื่อวีซีดี ฝึกอบรมครูเรื่องการใช้สื่อและการผลิตสื่อ ฝึกอบรมครูเรื่องการบริการสื่อประเภทราคาแพงและหาซื้อยากให้ครูได้ยืมใช้ เช่น เทปโทรทัศน์ เทปเสียง ครูควรสำรวจกำลังซื้อของนักศึกษาก่อนจะให้นักศึกษาซื้อแบบเรียน ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือแบบเรียนและเอกสารเสริมไว้ให้นักศึกษาได้ยืมและค้นคว้า และกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนแก่ สปอ.

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่

ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ด้าน (กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน. 2538 : 6) ได้แก่ ด้านนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ การเข้าพบกลุ่มของนักศึกษา การเข้าสอบของนักศึกษา ผลการสอบของนักศึกษา และคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ การมาปฏิบัติหน้าที่พบกลุ่มของครู การจัดทำแผนการพบกลุ่มของครู การจัดบริการแนะแนวของครู และการวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนของครู ด้านสื่อ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด คือ ความเพียงพอของสื่อ แบบเรียนและชุดวิชา จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้านดังกล่าว เป็นเรื่องของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาโดยตรง จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูประจำกลุ่มที่จะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คิตต์ (จิรศักดิ์ วรรณเสน. 2539 : 81 ; อ้างอิงมาจาก Kidd. 1973) ที่กล่าวว่า ผู้ที่จะเข้ามาเป็นครูประจำกลุ่มนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคุณลักษณะในด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกประการหนึ่ง เนื่องมาจากการที่กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีนโยบายจัดการศึกษาดูอย่างเน้นและให้ความสำคัญในด้านคุณภาพการศึกษา จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดูอย่างเน้นและให้ความสำคัญต่องานในหน้าที่ของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนจะช่วยผลักดันให้การดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลมีคุณภาพตามเกณฑ์ของกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านนักศึกษา พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ครูแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากรายงานการนิเทศเพื่อการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนครั้งที่ 1/2538 พบว่า ตัวชี้วัดด้านการเข้าสอบของนักเรียนนั้นมีหลายเขตการศึกษาที่ไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมการศึกษานอกระบบเรียนกำหนด เช่น เขตการศึกษา 5 สามารถดำเนินการได้เพียง 83% (กรมการศึกษานอกระบบเรียน. 2538 : 48) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกระบบเรียนกำหนดไว้ให้นักศึกษามาเข้าสอบไม่ต่ำกว่า 90% ของจำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ที่มิหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการเข้าสอบของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังผลการวิจัยของ อัคราวดี ภูมิรัตน (2538 : 150) ที่ได้ศึกษาบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอ และครูประจำกลุ่ม จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า บทบาทที่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอและครูประจำกลุ่มปฏิบัติเป็นประจักษ์มากที่สุดคือ บทบาทในการส่งเสริมการเข้าสอบของนักเรียน และพบว่าครูประจำกลุ่มจะทำการประชาสัมพันธ์กำหนดการสอบและสนามสอบให้นักศึกษาทราบล่วงหน้ามากที่สุด ซึ่งตามลักษณะการพบกลุ่มแล้ว ครูประจำกลุ่มย่อมเป็นผู้ที่สามารถประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสารข้อมูลให้แก่ศึกษามากกว่าบุคคลอื่น ๆ เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้พบกับนักศึกษาทุกสัปดาห์ และเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงตัวนักศึกษาได้มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าครูประจำกลุ่มนั้นเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด จากที่กล่าวมาย่อมแสดงว่าการที่ครูประจำกลุ่มได้ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวเรื่องกำหนดการสอบแก่ศึกษานั้น ย่อมทำให้ศึกษารู้ทราบกำหนดการสอบล่วงหน้า และมีเวลาในการเตรียมตัวสอบ อันเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความมั่นใจในการเข้าสอบ และมาเข้าสอบมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพด้านการเข้าสอบของนักศึกษา จึงทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมาก

1.2 ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ สถานที่พบกลุ่มควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลนั้น การพบกลุ่มเป็นกิจกรรมสำคัญ ทั้งนี้เพราะนักศึกษามีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่พบกลุ่ม ดังนั้นสถานที่พบกลุ่มจึงควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสม ซึ่งการเลือกสถานที่พบกลุ่มจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย-ความ-

สะดวกในการเดินทางมาพบกลุ่มของนักศึกษาและครูประจำกลุ่ม ควรอยู่ใกล้แหล่งความรู้หรือชุมชน มีบรรยากาศร่มรื่น มีขนาดกว้างขวาง รวมทั้งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาฏ ราชเดิม (2534 : 88) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 พบว่า การจัดสถานที่พบกลุ่มควรพิจารณาเลือกสถานที่ที่มีความปลอดภัยเป็นอันดับแรก ควรเป็นสถานที่ที่ไม่มีเสียงรบกวน เนื่องจากจะทำให้เสียสมาธิ และควรเป็นสถานที่ที่มีความสะอาด แต่โดยสภาพความเป็นจริงแล้วพบว่า การจัดการศึกษาวิธีเรียนทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนยังมีข้อจำกัดและประสบปัญหาในด้านสถานที่พบกลุ่มอยู่ ดังเช่น/ผลการวิจัยของ สมนึก ธาตุทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม ในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาทางไกล มีความคิดเห็นด้านการพบกลุ่มว่า สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพบกลุ่ม เนื่องจากคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา จัดกิจกรรมลำบาก โต๊ะเก้าอี้ชำรุด มีเสียงดัง ไม่สงบ และสถานที่พบกลุ่มไม่สะอาด ผลการวิจัยของ วรณพ ทองบรรจบ (2539 : 78) ที่ได้ศึกษาความต้องการบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการมาพบกลุ่มเนื่องจากสถานที่พบกลุ่มอยู่ห่างไกล สถานที่พบกลุ่มไม่สะอาด ห้องเรียนมีอากาศร้อน โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอกับนักศึกษา และดังผลการวิจัยของ พัชรา สังข์ศรี (2540 : 163) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งตะวันออก พบว่า นักศึกษามีปัญหาเรื่องสถานที่พบกลุ่มกับบ้านผู้เรียนอยู่ห่างไกลกัน สถานที่พบกลุ่มคับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ เช่น เก้าอี้ กระดานดำ จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรีบดำเนินการแก้ไข เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กาเย่ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 127 ; อ้างอิงมาจาก Gagné, 1969) ที่กล่าวว่า สิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน เป็น

องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 169) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบวนการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการสอนนั่นเอง ซึ่งได้แก่ สภาพทั่วไปของห้องเรียน เพอร์นิเจอร์ อุปกรณ์การสอน อุณหภูมิ และแสงสว่างในห้องเรียน ตลอดจนบรรยากาศของการเรียนการสอนอันมีความสำคัญต่อบรรยากาศของการเรียนรู้แบบนอกระบบโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ควรจะได้รับการตรวจสอบด้วยความรอบคอบจากครู อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษา นอกระบบ

จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน คือ ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพนั้น สภาพของสถานที่เรียน และบรรยากาศ มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากมาเรียนมากขึ้น ดังนั้นการจัดสถานที่พบกลุ่มอย่างเหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ตัวผู้จัดด้านการมาพบกลุ่มของนักศึกษาได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด อันจะส่งผลต่อคุณภาพด้านการมาพบกลุ่มของนักศึกษา จึงทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับมาก

1.3 ด้านสื่อ พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ครูสำรวจการมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาของนักศึกษาทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนทางไกลนั้น สื่อแบบเรียนและชุดวิชาเป็นสื่อหลักที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการเรียน เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนทางไกลได้มากที่สุด และผู้เรียนสามารถมีไว้เป็นของตนเองและนำมาใช้ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เจนคินส์ (ลดาวัลย์ บุญพานิช, 2540 : 93 ; อ้างอิงมาจาก Jenkin. 1983) ที่ได้ศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การสอนที่ใช้สื่อประสม และสื่อเอกสาร เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่โดยสภาพความเป็นจริงแล้วการดำเนินการงานการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ยังพบกับปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับสื่อในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อแบบเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535 : 65) ดังผลการวิจัย

ของ โรสวาร์ธ อัมพันศิริรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการนิเทศด้านวิชาการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัญหาสำคัญของครูประจำกลุ่มคือขาดสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่อแบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของ เบญจวรรณ วงษ์สกุล (2539 : 106) ที่ได้ศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียน ทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก พบว่า มีปัญหาด้านสื่อ อุปกรณ์ คือ แบบเรียน และแบบฝึกหัดไม่เพียงพอ เนื่องจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้จัดหาหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดให้นักศึกษาอิมเรียน การอิมแบบเรียนทำให้การวนกลับมาแลกเปลี่ยนกันอ่านล่าช้า และ หนังสือบางเล่มชำรุด ทำให้หนังสือแบบเรียนไม่เพียงพอ จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้รับผิดชอบจัดหา หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ลดาวัลย์ บุญพานิช (2540 : 83) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกษัตริย์ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาค กลาง พบว่า ผู้เรียนเห็นว่าแบบเรียนมีน้อย หาซื้อยาก และมีไม่ครบ ห้องสมุดมีแบบเรียนให้อิม ไม่เพียงพอ และมีข้อเสนอแนะที่ควรจะดำเนินการมากที่สุด คือ ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือเรียน และเอกสารเสริมไว้บริการให้อิมและศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น จะเห็นได้ว่าสื่อแบบเรียน ชุดวิชา แบบฝึกหัด เป็นสื่อพื้นฐานที่จำเป็น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริม จัดซื้อ จัดหา รวมทั้งขอรับการสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญญัติ ครุฑพุ่ม (2540 : 89) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาทางไกลเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครควรจะสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น หนังสืออิมเรียน เทปเสียงการบรรยายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนจัดตั้งศูนย์การเรียนในสถานที่ จัดกลุ่มทางไกล จึงเห็นได้ว่าในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนนั้น สื่อ อุปกรณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดหาให้มีเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งควรต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเสียก่อน ดังนั้นจึงทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 เพศ ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำกลุ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล ในเขตภาคกลาง ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง สามารถจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนได้เท่า ๆ กัน เนื่องจากครูประจำกลุ่มทุกคนจะได้รับการประชุมชี้แจงให้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด ได้รับการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อมีปัญหาในการดำเนินงานจากศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทวี บรรดาศักดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มโครงการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในด้านเกี่ยวกับการเรียนการสอนและด้านที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการวิจัยของ มานพ เลาวกุล (2529 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคเหนือ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน ประสบปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการ ด้านการพบกลุ่ม และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อที่ 9 ครูจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษาโดยการทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการสอบ โดยครูประจำกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูประจำกลุ่มเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษาโดยการทบทวนความรู้ของนักศึกษาก่อนสอบนั้น ไม่เหมาะสมที่หลัก

ของครูประจำกลุ่มโดยตรง แต่เป็นความรับผิดชอบส่วนหนึ่งของครูประจำกลุ่ม ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการอยากช่วยเหลือนักศึกษา โดยการขอให้ช่วยของนักศึกษาที่มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับครูประจำกลุ่ม โดยเฉพาะครูประจำกลุ่มเพศหญิง ซึ่งเป็นเพศที่มีความอ่อนหวาน พูดจาไพเราะ และเป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อน จึงทำให้นักศึกษาเข้าใจว่าครูประจำกลุ่มเพศหญิงจะสามารถอธิบายเนื้อหาสาระได้อย่างละเอียดชัดเจนกว่า ซึ่งทำให้นักศึกษาที่มีโอกาสได้จัดบริการทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษามากกว่าครูประจำกลุ่มเพศชาย จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูประจำกลุ่มเพศชาย และผลการวิจัยยังพบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในข้อที่ 8 ครูสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ สบอ. ทุกเดือน โดยครูประจำกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูประจำกลุ่มเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรายงานสรุปผลการพบกลุ่มนั้น เป็นการรายงานผลร่วมกันเป็นทีม โดยครูประจำกลุ่มที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอาเภอเดียวกัน พบกลุ่มในระดับชั้นเดียวกัน จัดทำสรุปผลการพบกลุ่มร่วมกัน ดังนั้นการรายงานผลการพบกลุ่มซึ่งเป็นงานด้านธุรการนั้น โดยลักษณะของงานน่าจะเหมาะสมกับครูประจำกลุ่มเพศหญิงมากกว่า เนื่องจากเป็นงานเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารซึ่งต้องอาศัยความละเอียด รอบคอบ ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ที่ครูประจำกลุ่มเพศหญิงจะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ สบอ. ทุกเดือน จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูประจำกลุ่มเพศชาย

2.2 อายุ ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ใหญ่อายุ 35 ปีขึ้นไปนั้น ย่อมเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาก่อนช้งมาก ามว่าจะเป็นผู้ประสบการณ์ในการทำงานหรือประสบการณ์เดิมที่สามารถจะนำมาใช้ในการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า มีทักษะและมุมมองการคิดพิจารณา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาในการกระบวนการเรียนการสอนได้ดีกว่า ดังผลการวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 7).

ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและใบพิมพ์พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้น เพราะผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้มากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของเอพวิกเฮิร์ท (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 5) ที่กล่าวถึงภารกิจเชิงพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางไว้ว่า ผู้ใหญ่ในวัยนี้จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 35-60 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่อาจจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับจากสังคม และมีหลักฐานฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ เนื่องจากไม่มีปัจจัยที่จะมาขัดขวางการทำงาน โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมาสโลว์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528 : 223) กล่าวว่า เมื่อบุคคลสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายได้แล้ว บุคคลก็就会有ความต้องการในระดับที่สูงขึ้น จนถึงความต้องการมีชื่อเสียงและความต้องการการยอมรับในความสามารถอันเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉลาด จันทรสมบัติ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 วุฒิการศึกษา ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญโดยรวมและด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิถีเรียนทางไกล ในเขตภาคกลางนั้น ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับเดียวกันคือ วุฒิปริญญาตรี กล่าวคือ มีครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี 371 คน วุฒิปริญญาโทเพียง 12 คน และวุฒิปริญญาเอกเพียง 19 คน ซึ่งแม้ว่าครูประจำกลุ่มจะมีวุฒิการศึกษาในระดับใดก็ตาม แต่ตามคุณลักษณะของครูประจำกลุ่มที่กรมการศึกษานอกระบบเรียน (2533 : 50) กำหนดให้ครูประจำกลุ่มต้องมีวุฒิปริญญาตรี คือ บ.กศ.สูง

หรือเทียบเท่าขึ้นไปนั้น ดังนั้นครูประจำกลุ่มทุกคนจึงต้องมีวุฒิพื้นฐานทางด้านการศึกษาย่อมแสดงว่า ครูประจำกลุ่มสามารถจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดได้โดยเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉลาด จันทรสมบัติ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของ/มานพ เลาวกุล (2529 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคเหนือ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิต่างกัน ประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการ ด้านการพบกลุ่ม และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวมและด้านนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเริ่มดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนในปีงบประมาณ 2538 ดังนั้นครูประจำกลุ่มจะได้รับการชี้แจงและการประชุมเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันหรือโดยพร้อมเพรียงกัน ตลอดจนระยะเวลาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดก็เท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉลาด จันทรสมบัติ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะด้านนักศึกษา พบว่า ครูประจำกลุ่มมีข้อเสนอแนะสูงสุดในเรื่อง
ควรตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของนักศึกษาให้ต่ำกว่า 80% เนื่องจากเวลาทำงานไม่เอื้อต่อการ
มาพบกลุ่มของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกลของกรมการศึกษา
นอกรโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานประจำ การเรียนของนักศึกษานั้นใช้วิธีศึกษาด้วย
ตนเองจากสื่อต่าง ๆ และมาพบกลุ่มในวันเสาร์-อาทิตย์ แต่โดยสภาพการทำงานของนักศึกษานั้น
บางคนต้องทำงานเป็นช่วงเวลาสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปและบางครั้งจำเป็นต้องทำงานล่วงเวลา
เนื่องมาจากปัญหาค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถหยุดงานได้ ไม่ว่าจะเป็น
วันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันที่มีการพบกลุ่ม ดังนั้นนักศึกษาจึงขาดการพบกลุ่มบ่อยครั้ง ซึ่งส่งผล
กระทบต่อคุณภาพในการมาพบกลุ่มของนักศึกษา ดังผลการวิจัยของ วรณพ ทองบรรจบ
(2539 : 87) ที่ได้ศึกษาความต้องการรับบริการการศึกษานอกรโรงเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่
ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดบึงกาฬ พบว่า นักศึกษามีปัญหามากที่สุดในเรื่องไม่มี
เวลามาเรียน เพราะต้องทำงานล่วงเวลา ผลการวิจัยของ สมนึก ชาติทอง (2538 : 90)
ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม ในเขตภาคกลาง พบว่า
ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการ
พบกลุ่มว่า นักศึกษาขาดการพบกลุ่มเป็นจำนวนมากต่อครั้ง เนื่องจากต้องทำงานในโรงงาน
โดยเฉพาะวันหยุด เพราะมีรายได้มากกว่าการทำงานวันปกติ/ และผลการวิจัยของ ทรงชัย
สุทธิพันธ์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการ
ศึกษาทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักศึกษาขาดการเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม
บ่อยครั้ง

3.2 ข้อเสนอแนะด้านครูผู้สอน พบว่า ครูประจำกลุ่มมีข้อเสนอแนะมากที่สุดใน
เรื่องควรจัดครูให้สอนตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักการพบกลุ่มการเรียน
การสอนของนักศึกษาทางไกลที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มให้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาด้าน

การเรียนของนักศึกษาทุกหมวดวิชาโดยที่ตนเองไม่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องวิชานั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษา เนื่องจากครูประจำกลุ่มจะมีความรู้และทักษะเฉพาะวิชาตามสาขาวิชาเอกที่ตนจบการศึกษามาเท่านั้น เช่น ครูประจำกลุ่มที่เรียนจบเอกภาษาไทย จะมีความรู้และมีความชำนาญในเรื่องภาษาไทยเป็นอย่างดี แต่เมื่อต้องแก้ปัญหาทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษา ทำให้ครูประสบปัญหาเนื่องจากขาดความรู้ความสามารถ ผลที่ตามมาคือนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจทำให้ครูประจำกลุ่มเห็นว่าการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ครูประจำกลุ่มได้แก้ปัญหาทางการเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองมีความถนัด จะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถมากขึ้น ซึ่งความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มในประเด็นนี้สอดคล้องกับนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ได้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ใหม่ ซึ่งจากการประชุมทางไกลเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญแนวใหม่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540) กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดให้มีแผนการเรียน 3 แผน ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง แผนการเรียนทั้ง 3 แผนนี้ มีจุดมุ่งหมายและจุดเน้นที่ต่างกัน คือ แผน ก. แผนการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ แผน ข. แผนการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแผน ค. แผนการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ ในการจัดแผนการเรียนทั้ง 3 แผนดังกล่าว ทำให้วัตถุประสงค์ของการพบกลุ่มและบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มต้องเปลี่ยนไป กล่าวคือ หลักการพบกลุ่มเดิมมอบหมายให้ครู 1 คน รับผิดชอบนักศึกษา 1 กลุ่ม และดำเนินการพบกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางการเรียนให้แก่ศึกษาภายในกลุ่มของตนเองทุกหมวดวิชา ส่วนแนวทางการดำเนินการที่ปรับปรุงใหม่ได้กำหนดให้ครู 1 คน รับผิดชอบนักศึกษาของตนเอง 1 กลุ่ม และดำเนินการพบกลุ่มแก้ปัญหาทางการเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองถนัดให้กับนักศึกษาภายในกลุ่มของตนเอง รวมทั้งนักศึกษากลุ่มอื่นด้วย ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มจึงมีหน้าที่เป็นครูประจำหมวดวิชาในสาขาที่ตนเองถนัดอีกบทบาทหนึ่ง

3.3 ข้อเสนอแนะด้านสื่อ พบว่า ครูประจำกลุ่มมีข้อเสนอแนะมากที่สุดในเรื่องควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อดาวเทียม สื่อวิทยุ สื่อวีดิโอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวชี้วัด

ด้านสื่อที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดขึ้นในระยะแรก กำหนดให้มีเฉพาะสื่อแบบเรียนและชุดวิชานั้น ยังไม่สอดคล้องกับหลักการของการศึกษาทางไกลที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนูปกรณ์ ตามที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525 : 20) กล่าวว่า สื่อทางไกลประกอบด้วยสื่อหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทแบบเรียน ชุดวิชาเอกสารการเรียน สื่อเสริม ได้แก่ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และการพบกลุ่ม ดังนั้นในการเรียนวิธีเรียนทางไกลจึงควรจัดบริการสื่อต่าง ๆ ให้ครบทุกประเภท โดยไม่เน้นเฉพาะสื่อแบบเรียนและชุดวิชาเท่านั้น ดังผลการวิจัยของ นางคราญ วงษ์ศรี (2535 : 104) ได้ศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญได้ในระดับมาก และพบว่ามีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดบางประเด็นที่ครูประจำกลุ่มยังไม่สามารถดำเนินงานในระดับคุณภาพได้ในเรื่อง การจัดกระบวนการพบกลุ่มที่หลากหลาย การพบกลุ่มชัดเจนในกรณีให้นักศึกษาขาดการพบกลุ่ม การจัดสอนเสริมแบบให้เปล่าในบางโอกาส การเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่างมาบรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา การให้ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือการแนะแนว การจัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว และจากเครือข่ายต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาไปถึงขีดสูงสุด กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

1. สนับสนุนให้มีการจัดอบรมครูประจำกลุ่มให้สามารถพัฒนาคุณภาพการสอนโดยให้เห็นความสำคัญของการวางแผนการพบกลุ่ม แผนการแนะแนว การวัดผลประเมินผล สามารถนำความรู้ทางด้านจิตวิทยาผู้ใหญ่มารับใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนให้สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของตนเองให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการจัดกระบวนการพบกลุ่มก็จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนมากขึ้น

2. ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอให้พัฒนาระบบการจัดหาสื่ออย่างเพียงพอ และพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

3. ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอให้มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่ม โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านการแนะแนว

4. สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

2. ควรมีการวิจัยการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3. ควรศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญจากกลุ่มผู้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2528.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2537(ก).

_____. คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2535.

_____. นโยบายและจุดเน้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2538.

กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537(ข). อัดสำเนา.

_____. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2537(ค).

_____. รายงานการประชุมทางไกลเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญแนวใหม่. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2540.

_____. รายงานผลการนิเทศการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพร้าว, 2538.

_____. รายงานสถิติการศึกษานอกโรงเรียนรายจังหวัด ปีงบประมาณ 2537. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ม.ป.ป.

_____. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2531.

_____. เอกสารดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ยงสวัสดิ์ออฟเซต, 2536.

จิรศักดิ์ โรจนเสน. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- ฉลาด จันทรสมบัติ. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในจังหวัดมหาสารคาม.
 ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2527. อัดสำเนา.
- ฉายา บุญเฉลิม. คู่มือนิเทศเพื่อพัฒนานุเคราะห์นิเทศการศึกษานอกระบบเรียน. สมุทรสาคร :
 ศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัดสมุทรสาคร, 2537.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "การสอนในฐานะวิทยาการ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการ
สอน หน่วยที่ 1 หน้า 1-41. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- ชาตรี ม่วงสว่าง. ความต้องการสื่อในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกระบบเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ทวี บรรดาศักดิ์. การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มโครงการยกระดับพื้นฐาน
การศึกษาของก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตการศึกษา 12. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- เทคนโรถียทางการศึกษา, ศูนย์. การดำเนินงานการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญศึกษาการ
เรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2533.
- ทรงชัย สุทธิพันธ์. ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัด
สมุทรปราการ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ✓ นคราณ วงษ์ศรี. การศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- บัญญัติ ทรุฆม์. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในเขตกรุงเทพมหานคร.
 ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2539. อัดสำเนา.
- เบญจวรรณ วงษ์สกุล. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก.
 ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2539. อัดสำเนา.
- พัชรา สังข์ศรี. การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่ง ตะวันออก. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- มนิรัตน์ ศิริสุรขดม. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคกลาง. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- มานพ เลาวกุล. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนแบบเปิดเสรี ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคเหนือ. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ลดาวลัย บุญญพานิช. ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

✓ วรรณ ทองบรรจบ. ความต้องการรับบริการทางการศึกษานอกระบบเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

วิจิตร รักศิริรัตน์. สรุปผลการประชุมสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 : แนวโน้มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2530.

วิจิตร ศรีสอาน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

วิชาการ, กรม. การวิเคราะห์โครงการในปีแห่งคุณภาพการศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เอกสารหมายเลข 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.

✓ สิรินาถ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

✓ สมนึก ชาติทอง. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มในเขตภาคกลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : อีสานการพิมพ์, 2526.

✓ เสภาวรรณ อัมพันศิริรัตน์. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการนิเทศด้านวิชาการของศูนย์บริการการศึกษานอกระบบเรียนอำเภอ จังหวัดพัทลุง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

/ สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุ 1 ประเด็น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529. อัดสำเนา.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2538.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2539.

อนันต์ ศรีอนันต์. การศึกษาถึงความต้องการการพบกลุ่มของนักศึกษาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุไปรษณีย์ ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.

อัคราวดี ภูมิรัตน์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทในการพัฒนาคุณภาพและความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและครูประจำกลุ่ม จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ, 2538. อัดสำเนา.

อุณา นพคุณ. การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2527.

Beder, Harold W. and Gordon G. Darkenwald. Differences between Teaching Adult and Pre-Adults : Some Proposition and Findings Adult Education. 32(3) : 169 ; 1982.

Best, John W. Research in Education. 2nd ed. New Jersey : Prentice Hall, 1970.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw Hill, 1981.

✓ Holmberg, B. Status and Trends of Distance Education. New York : Nichols Publishing Company, 1981.

Knowles, Malcolm S. The Modern Practice of Adult Education.

New York : Association Press, 1970.

✓Pascal, C.E. "Instructional Options, Option Preferences and Course Outcomes," The Alberta Journal of Education Research. 17 : 1 - 11 ; 1971.

Skinner, B.F. The Technology of Teaching. New York : Meredith Publishing Company, 1968.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาพเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ทม 1007/ 1030

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวราณี สุวัฒน์เมจิณทร์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียน
ทางไกล ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

นายพิภพ กาญจนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศธ 0403/ 2869

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

18 มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ว่า นางวราลิ สุวัฒน์เมธีนท์ ข้าราชการสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษายุ่งใหญ่ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในเขตภาคกลาง" ในการนี้จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่องานการศึกษานอกโรงเรียน จึงไ้ร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์แก่ นางวราลิ สุวัฒน์เมธีนท์ ด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางกษมา วรธรรม ณ อยุธยา)
อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทร.2802926

ที่ ทม 1007/ 1486

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 พฤษภาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางวรลณี สุวัฒน์เมจิพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นคล่ำ เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียน
ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

นายทิพ กาญจนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1๙๙5

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤษภาคม 2540

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวราณี สุวัฒน์เมจิณทร์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียน
ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

นายพิมพ์ กาญจนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1446

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 พฤษภาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางวราลี สุวัฒน์เมจิพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาปริญานพันธ์
เรื่อง ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียน
ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

นายพิมพ์ กาญจนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายชาติร์ อายุวัฒน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บันทึกข้อความ

126

ส่วนราชการ บันทึกวิทยาลัย มศว ประสานมิตร โทร. 268
ที่ นว. 1007/ 1464 วันที่ 12 พฤษภาคม 2540
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

บันทึกวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวราณี สุวัฒน์เมธีพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการดำเนินงานองค์กรเรียนสายสามัญวิธีเรียน
ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

นายพิภพ กาญจนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิตยสารขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่าน เป็นผู้ชี้แจงหาญตรวจแบบสอบถาม

บันทึกวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริรูกา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ดร.ปริญญ จริยวิทยานนท์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์	ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษาออกโรงเรียน
นายชาติรี आयुวัฒน์	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษาออกโรงเรียน
ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ข้อมูลจากการสอบถามจะนำไปวิเคราะห์สรุปประเด็น และเสนอผลการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน คำตอบเหล่านี้จะไม่กระทบกระเทือนผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด จึงขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นอย่างแท้จริงทุกข้อ

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน

สายสามัญ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ด้านนักศึกษา

- นักศึกษามาพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 80% ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน
- นักศึกษามาสอบไม่น้อยกว่า 90% ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน
- นักศึกษาได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 ไม่น้อยกว่า 50% ของนักศึกษาที่สอบเข้า
- นักศึกษาผ่านการประเมินของครูว่ามีคุณธรรมจริยธรรมไม่ต่ำกว่า 80% ของนักศึกษาทั้งหมด

2. ด้านครูผู้สอน

- ครูมาปฏิบัติหน้าที่พบกลุ่มไม่น้อยกว่า 90% ของจำนวนครั้งที่มีการพบกลุ่ม
- ครูจัดทำแผนการพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 80% ของครูทั้งหมด
- ครูจัดบริการแนะแนวก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน ไม่น้อยกว่า 80% ของครูทั้งหมด

- ครูวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กรมกำหนดไม่น้อยกว่า 80% ของครูทั้งหมด

3. ด้านสื่อ

- นักศึกษามีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาไม่น้อยกว่า 80% ของนักศึกษาทั้งหมด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัด

คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] ต่ำกว่า 30 ปี

[] 30 - 35 ปี

[] 35 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรี

[] สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม

[] ต่ำกว่า 3 ปี

[] 3 - 5 ปี

[] 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาเลือกดังนี้

มากที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

มาก หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ปานกลาง หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

น้อย หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อ	ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>นักศึกษา มาพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 80% ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน</u>					
1.	ครูให้คะแนนการมาพบกลุ่มแก่นักศึกษา					
2.	ครูตรวจสอบผู้เรียน โดยจัดทำบัญชีนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน					
3.	ครูให้คำชมยกย่องผู้มาพบกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ					
4.	ในกรณีที่นักศึกษาส่วนใหญ่ติดภารกิจ หักการพบกลุ่มและกำหนดวันพบกลุ่มชดเชย					
5.	ครูมอบหมายงานให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมทุกครั้งที่มาพบกลุ่ม					

ข้อ	ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>นักศึกษา มาสอบไม่น้อยกว่า 90% ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน</u>					
6.	✓ ครูจัดทำตารางสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทุกคน.....					
7.	✓ ครูแจ้งกำหนดสอบวัดผลปลายภาคเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า.....					
8.	ครูตรวจสอบการพบกลุ่มของนักศึกษาเพื่อให้ศึกษามีสิทธิ์สอบ.....					
9.	✓ ครูจัดบริการช่วยเหลือนักศึกษาโดยการทบทวนเนื้อหาสาระให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการสอบ.....					
10.	ครูประกาศรายชื่อนักศึกษาที่มีสิทธิ์สอบ.....					
	<u>นักศึกษาได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 ไม่น้อยกว่า 50% ของนักศึกษาที่เข้าสอบ</u>					
11.	ในการพบกลุ่มครั้งแรกของแต่ละหมวดวิชาให้ครูทำการทดสอบความรู้เดิมของนักศึกษา.....					
12.	หลังการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูทำการทดสอบความรู้ของนักศึกษา.....					
13.	✓ ครูติดตามผลการเรียนของนักศึกษาทุกระยะเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนการสอน.....					
14.	✓ ครูจัดสอนเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนแบบพาไปเปล่าในบางโอกาส.....					
15.	✓ ครูจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อบำบัดให้นักศึกษาที่เรียนอ่อน.....					

ข้อ	ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>นักศึกษาผ่านการประเมินของครูว่ามีคุณธรรม จริยธรรม</u> <u>ไม่ต่ำกว่า 80% ของนักศึกษาทั้งหมด</u>					
16.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความ เสียสละของนักศึกษา.....					
17.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความ รับผิดชอบของนักศึกษา.....					
18.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความ ซื่อสัตย์ของนักศึกษา.....					
19.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านการ ตรงต่อเวลาของนักศึกษา.....					
20.	ครูกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณธรรม จริยธรรมด้านความ สามัคคีของนักศึกษา.....					
21.	ในการพบกลุ่มทุกครั้งให้ครูสอดแทรกคุณธรรมตลอดเวลา.....					
22.	ครูควรเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์หรือบุคคลตัวอย่างมา บรรยายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา..... <u>ครูมาปฏิบัติหน้าที่พบกลุ่มไม่น้อยกว่า 90% ของจำนวนครั้งที่ม</u> <u>ีการพบกลุ่ม</u>					
23.	ครูต้องลงเวลาการมาพบกลุ่มทุกครั้ง.....					
24.	วันที่ครูไม่มาพบกลุ่มได้แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า.....					

ข้อ	ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกระบบ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25.	ครูได้รับการยกย่องในการมาปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ.....					
26.	สถานที่พบกลุ่มควร เป็นสถานที่ที่เหมาะสม..... <u>ครูจัดทำแผนการพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 80% ของจำนวนครูทั้งหมด</u>					
27.	สขอ. มอบภารกิจให้ครูทุกคนทำแผนการพบกลุ่ม.....					
28.	ครูต้องส่งแผนการพบกลุ่มให้ สขอ. อนุมัติก่อนทำการพบกลุ่ม.....					
29.	เมื่อครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่ม สขอ. สามารถให้คำแนะนำได้.....					
30.	ครูสรุปผลการพบกลุ่มรายงานให้ สขอ. ทุกเดือน.....					
31.	การให้ สขอ. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการพบกลุ่มของครู..... <u>ครูจัดบริการแนะแนวก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของครูทั้งหมด</u>					
32.	สขอ. จัดอบรมครู เรื่องการแนะแนวการศึกษา, อาชีพ, ส่วนตัว, สังคม.....					
33.	สขอ. กำหนดนโยบายด้านการแนะแนวให้ครูนำไปปฏิบัติ.....					
34.	ควรแต่งตั้งครูที่ปรึกษาของครูประจำกลุ่ม.....					
35.	ครูติดตามผลการแนะแนวนักศึกษา เป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด.....					
36.	ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางไปตรวจเยี่ยมการพบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือการแนะแนว.....					

ข้อ	ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ครูวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กรมกำหนดไม่น้อยกว่า 80% ของครูทั้งหมด</u>					
37.	การจัดประชุมปฏิบัติการการวัดผลประเมินผลระหว่างภาคเรียนแก่ครู.....					
38.	สขอ. ควรจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำข้อสอบแก่ครู.....					
✓39.	ครูทำการทดสอบระหว่างภาคเรียนอย่างน้อยรายวิชาละ 2 ครั้ง.....					
40.	ครูเก็บหลักฐานการวัดผลประเมินผลไว้เพื่อตรวจสอบ.....					
41.	ให้มีคลังข้อสอบมาตรฐานไว้ใช้วัดผลระหว่างภาคเรียน.....					
	<u>นักเรียนมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาไม่น้อยกว่า 80% ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด</u>					
42.	ครูสำรวจการมีสื่อแบบเรียนและชุดวิชาของนักศึกษาทุกคน.....					
43.	ครูกำหนดแผนการลงทะเล เป็นรายวิชาของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสื่อที่มี.....					
44.	สขอ. ได้จัดหาศูนย์สื่อเพื่อบริการนักศึกษา.....					
45.	ครูได้จัดระบบการยืมหนังสือเรียนระหว่างนักศึกษา.....					
46.	ครูได้จัดรับบริจาคหนังสือจากนักศึกษาที่จบแล้ว.....					
47.	ครูได้จัดทำสื่อเสริมความรู้แก่นักศึกษา.....					
48.	ครูควรประสานงานขอรับบริจาคหนังสือจากเครือข่ายต่าง ๆ.....					

ตอนที่ 3

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญประการใดบ้าง โปรดให้รายละเอียดโดยเขียนตอบลงในช่องว่างข้างล่างนี้

1. ด้านนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

3. ด้านสื่อ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล นางวรารัตน์ สุวัฒน์เมฆินทร์

เกิดวันที่ 12 เมษายน 2504

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 513/325 ซอย 10/3 หมู่บ้านรัตนโกสินทร์ ถนนรังสิต-ปทุมธานี

ตำบลประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12130

โทร. 5671330

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 1 ระดับ 4

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2521 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี

พ.ศ.2523 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระดุษิษย์พิทยา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2525 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)

วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2529 บริญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ.2540 บริญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร